A TÖRVÉNYSZÉK ÍTÉLETE (nagytanács)

2024. október 2.*

„Közös kül- és biztonságpolitika – Az ukrajnai helyzetet destabilizáló orosz intézkedések miatt hozott korlátozó intézkedések – A jogi tanácsadási szolgáltatásoknak az orosz kormány és oroszországi székhelyű szervezetek számára történő nyújtására vonatkozó tilalom – Egy demokratikus társadalomban az ügyvédekre háruló alapvető feladat – Az ügyvédeknek a jogi tanácsadási szolgáltatások nyújtásához való joga – Az ügyvéd általi tanácsadás igénybevételéhez való jog – Az Alapjogi Charta 7., 47. cikke és 52. cikkének (2) bekezdése – Az ügyvéd függetlensége – Jogállamiság – Arányosság – Jogbiztonság”

A T-797/22. sz. ügyben,

az **Ordre néerlandais des avocats du barreau de Bruxelles** (székhelye: Brüsszel [Belgium]) és a mellékletben megnevezett többi felperes[1] (képviselik őket: P. de Bandt, T. Ghysels, T. Bontinck és A. Guillerme ügyvédek)

felperesek,

támogatják őket:

a **Bundesrechtsanwaltskammer** (székhelye: Berlin [Németország], képviselik: J.-P. Buyle, D. Van Gerven és N. Azizollahoff ügyvédek)

és

az **Ordre des avocats de Genève** (székhelye: Genf [Svájc], képviseli: F. Zimeray ügyvéd)

beavatkozó felek,

az **Európai Unió Tanácsa** (képviselik: V. Piessevaux és S. Lejeune, meghatalmazotti minőségben)

alperes ellen,

támogatják:

az **Észt Köztársaság** (képviseli: M. Kriisa, meghatalmazotti minőségben),

az **Európai Bizottság** (képviselik: J.-F. Brakeland, C. Giolito, M. Carpus Carcea és C. Georgieva, meghatalmazotti minőségben)

* Az eljárás nyelve: francia.

[1] *A többi felperes felsorolását csak a feleknek kézbesített változat melléklete tartalmazza.

és

az **Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője** (képviselik: F. Hoffmeister, Havas L. és M. Almeida Veiga, meghatalmazotti minőségben)

beavatkozó felek,

A TÖRVÉNYSZÉK (nagytanács),

tagjai: M. van der Woude elnök, S. Papasavvas, R. da Silva Passos, A. Kornezov, L. Truchot, S. Gervasoni (előadó), N. Półtorak, P. Nihoul, U. Öberg, C. Mac Eochaidh, T. Pynnä, J. Martín y Pérez de Nanclares, M. Brkan, P. Zilgalvis és I. Gâlea bírák,

hivatalvezető: V. Di Bucci,

tekintettel az eljárás írásbeli szakaszára, különösen:

– a Törvényszék Hivatalához 2022. december 26-án benyújtott keresetlevélre,

– a Törvényszék Hivatalához a Bizottság által 2023. május 4-én, az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője által 2023. május 12-én, az Észt Köztársaság által 2023. június 22-én, a Bundesrechtsanwaltskammer által 2023. július 25-én és az Ordre des avocats de Genève által 2023. augusztus 21-én benyújtott beavatkozási beadványokra,

– a Törvényszék Hivatalához 2023. május 5-én benyújtott kiigazítási beadványra,

– a Törvényszék által a felperesekhez intézett írásbeli kérdésre és az e kérdésre a Törvényszék Hivatalához 2024. február 27-én benyújtott válaszukra,

a 2024. március 12-i közös tárgyalást követően,

meghozta a következő

## Ítéletet

1 Az EUMSZ 263. cikk alapján benyújtott keresetükkel a felperesek, az Ordre néerlandais des avocats du barreau de Bruxelles és a mellékletben megnevezett többi természetes és jogi személy, először is az ukrajnai helyzetet destabilizáló orosz intézkedések miatt hozott korlátozó intézkedésekről szóló 833/2014/EU rendelet módosításáról szóló, 2022. október-6-i (EU) 2022/1904 tanácsi rendelet (HL 2022. L 259 I., 3. o.) 1. cikke 12. pontjának a megsemmisítését kérik annyiban, amennyiben a jogi tanácsadási szolgáltatások vonatkozásában felváltja és módosítja az ukrajnai helyzetet destabilizáló orosz intézkedések miatt hozott korlátozó intézkedésekről szóló, 2014. július 31-i 833/2014/EU tanácsi rendelet (HL 2014. L 229., 1. o.; helyesbítések: HL 2014. L 246., 59. o.; HL 2022. L 114., 214. o.; HL 2022. L 210., 20. o.) 5n. cikke (2) bekezdését és (4)–(12) bekezdését, másodszor a 833/2014 rendelet módosításáról szóló, 2022. december 16-i (EU) 2022/2474 tanácsi rendelet (HL 2022. L 322 I., 1. o.; helyesbítések: HL 2023. L 48., 104. o.; HL L, 2023/90186) 1. cikke 13. pontjának megsemmisítést kérik annyiban, amennyiben a jogi tanácsadási szolgáltatások vonatkozásában felváltja és módosítja a 833/2014 rendelet 5n. cikke (2) bekezdését és (4)–(11) bekezdését, és harmadszor a 833/2014 rendelet módosításáról szóló, 2023. február 25-i (EU) 2023/427 tanácsi rendelet

(HL 2023. L 59 I., 6. o.; helyesbítés: HL 2023. L 68., 181. o.) 1. cikke 13. pontjának megsemmisítést kérik annyiban, amennyiben a jogi tanácsadási szolgáltatások vonatkozásában a 833/2014 rendelet 12b. cikkébe beilleszt egy (2a) bekezdést.

## I. A jogvita előzményei

2 A felperesek belga ügyvédi kamarák és ügyvédek.

3 2014 márciusában az Oroszországi Föderáció jogellenesen annektálta a Krími Autonóm Köztársaságot és Szevasztopol (Ukrajna) városát, és azóta folyamatosan destabilizáló intézkedéseket hajt végre Kelet-Ukrajnában. Az Európai Unió válaszul korlátozó intézkedéseket vezetett be az Oroszországi Föderációnak az Ukrajna területi integritását, szuverenitását és függetlenségét aláásó vagy fenyegető cselekményeire tekintettel, valamint a Krími Autonóm Köztársaság és Szevasztopol városának az Oroszországi Föderáció általi jogellenes annektálása miatt.

4 Így 2014. március 17-én elfogadták az Ukrajna területi integritását, szuverenitását és függetlenségét aláásó vagy fenyegető intézkedések miatt korlátozó intézkedések bevezetéséről szóló 2014/145/KKBP tanácsi határozatot (HL 2014. L 78., 16. o.; helyesbítés: HL 2014. L 263., 35. o.), valamint az Ukrajna területi integritását, szuverenitását és függetlenségét aláásó vagy fenyegető intézkedések miatti korlátozó intézkedésekről szóló 269/2014/EU tanácsi rendeletet (HL 2014. L 78., 6. o.; helyesbítések: HL 2014. L 121., 60. o.; HL 2014. L 294., 50. o.).

5 Ezt követően, abból a célból, hogy célzott korlátozó intézkedéseket vezessenek be a tőkepiacokhoz való hozzáférés, a védelem, a kettős felhasználású termékek és az érzékeny technológiák területén, különösen az energiaágazatban, elfogadásra került az ukrajnai helyzetet destabilizáló orosz intézkedések miatt hozott korlátozó intézkedésekről szóló, 2014. július 31-i 2014/512/KKBP tanácsi határozat (HL 2014. L 229., 13. o.). Az Európai Unió Tanácsa – mivel úgy vélte, hogy ezen utóbbi intézkedések az EUM-Szerződés hatálya alá tartoznak, valamint hogy végrehajtásukhoz uniós szintű jogszabályalkotás szükséges – elfogadta a 833/2014 rendeletet, amely részletesebb rendelkezéseket tartalmaz annak érdekében, hogy mind az Unió, mind pedig a tagállamok szintjén biztosítsa a 2014/512 határozatban foglalt rendelkezések érvényesülését.

6 A Gosudarstvennaya Duma Federal'nogo Sobrania Rossiskoï Federatsii (az Oroszországi Föderáció szövetségi gyűlésének állami dumája) 2022. február 15-én megszavazta egy olyan határozat megküldését, amelyben felkéri az Oroszországi Föderáció elnökét, hogy ismerje el független államokként Kelet-Ukrajnának a szeparatisták által követelt részeit. Az Oroszországi Föderáció elnöke 2022. február 21-én rendeletet írt alá, amelyben elismerte az önmagát kikiáltó „Donyecki Népköztársaság" és „Luhanszki Népköztársaság" függetlenségét és szuverenitását, és elrendelte az orosz fegyveres erők behatolását e területekre. Az Oroszországi Föderáció elnöke 2022. február 24-én Ukrajnában folytatandó katonai műveletet jelentett be, és az orosz fegyveres erők ugyanezen a napon az ország több pontján támadást indítottak Ukrajna ellen.

7 Ugyanezen a napon az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője az Unió nevében tett nyilatkozatában elítélte az Oroszországi Föderáció fegyveres erői által „provokáció nélkül indított", Ukrajnába irányuló „inváziót", és jelezte, hogy az uniós válaszlépés mind ágazati, mind egyedi korlátozó intézkedéseket magában fog foglalni. Az ugyanezen a napon tartott rendkívüli ülésén elfogadott következtetéseiben az Európai Tanács a lehető leghatározottabban elítélte ezt a „provokáció nélkül indított, indokolatlan […] agressziót" és jelezte, hogy jogellenes katonai

lépéseivel, amelyekért felelni fog, az Oroszországi Föderáció súlyosan megsérti a nemzetközi jogot és az ENSZ Alapokmányában foglalt elveket, valamint aláássa az európai és globális biztonságot és stabilitást.

8 Az Európai Tanács a 2022. június 23–24-i következtetéseiben kijelentette, hogy a „szankciókkal” kapcsolatos munka tovább fog folytatódni, többek között a végrehajtásuk megerősítése és a megkerülésük megakadályozása érdekében.

9 2022. szeptember 21-én az Oroszországi Föderáció úgy határozott, hogy tovább eszkalálja az Ukrajna elleni agresszióját azáltal, hogy a Doneck, Luhanszk, Zaporizzsja és Herszon régió jelenleg Oroszország által megszállt részein jogellenes „népszavazások” megszervezését támogatja, továbbá mozgósítást jelentett be Oroszországban, és ismét tömegpusztító fegyverek bevetésével fenyegetett. E „népszavazásokat” követően az Oroszországi Föderáció elnöke hivatalossá tette az ukrán Doneck, Luhanszk, Zaporizzsja és Herszon régió Oroszország általi annektálását.

10 Az Európai Tanács tagjai 2022. szeptember 30-án nyilatkozatot fogadtak el, amelyben elítélték az ukrán Doneck, Luhanszk, Zaporizzsja és Herszon régiók Oroszország általi jogellenes annektálását, és kijelentették, hogy Oroszország veszélyezteti a globális biztonságot. Az Európai Tanács tagjai kijelentették, hogy Oroszország jogellenes intézkedéseire válaszul meg fogják erősíteni a korlátozó intézkedéseiket, és fokozni fogják az Oroszországra annak érdekében gyakorolt nyomást, hogy véget vessen agresszív háborújának.

11 2022. október 6-án a Tanács elfogadta a 2014/512 határozat módosításáról szóló (KKBP) 2022/1909 határozatot (HL 2022. L 259 I., 122. o.). Ugyanezen a napon a Tanács az EUMSZ 215. cikk alapján elfogadta a 2022/1904 rendeletet.

12 A 2022/1904 rendelet (19) preambulumbekezdése a következőképpen határozza meg az ugyanezen rendelet által tiltott jogi tanácsadási szolgáltatásokat:

„[A] (KKBP) 2022/1909 határozat kiterjeszti az Oroszországi Föderációnak nyújtott bizonyos szolgáltatásokra vonatkozó jelenlegi tilalmat azáltal, hogy megtiltja az építészeti és mérnöki szolgáltatások, valamint az informatikai tanácsadási és a jogi tanácsadási szolgáltatások nyújtását. […] A »jogi tanácsadási szolgáltatások« körébe tartoznak a következők: ügyfeleknek nyújtott jogi tanácsadás olyan peren kívüli ügyekben, beleértve a kereskedelmi ügyleteket is, amelyek a jog alkalmazását vagy értelmezését foglalják magukban; részvétel ügyféllel vagy annak nevében harmadik felekkel folytatott kereskedelmi ügyekben, tárgyalásokon és egyéb ügyletekben; jogi dokumentumok előkészítése, kiállítása és ellenőrzése. Nem tartozik a »jogi tanácsadási szolgáltatások« körébe a jogi képviseleti szolgálatok keretében – különösen a közigazgatási szervek, bíróságok, vagy más megfelelően létrehozott hivatalos bíróságok előtt folyó ügyekben vagy eljárásokban, vagy a választottbírósági vagy közvetítői eljárások során – történő képviselet, tanácsadás, dokumentum-előkészítés vagy -ellenőrzés.”

13 A 2022/1904 rendelet 1. cikkének 12. pontja a korábbi 5n. cikk helyébe lépő új 5n. cikket illesztett be a 833/2014 rendeletbe, amely többek között a jogi tanácsadási szolgáltatások nyújtásának tilalmát írta elő (a továbbiakban: vitatott tilalom) a következőképpen:

„(2) Tilos közvetlenül vagy közvetve építészeti és mérnöki, jogi tanácsadási és informatikai tanácsadási szolgáltatásokat nyújtani a következők számára:

a) Oroszország kormánya; vagy

b) oroszországi székhelyű jogi személyek, szervezetek vagy szervek.

[…]

(4) A (2) bekezdés nem alkalmazandó azon szolgáltatások nyújtására, amelyek feltétlenül szükségesek a 2022. október 7. előtt megkötött, e cikknek nem megfelelő szerződések vagy az ilyen szerződések teljesítéséhez szükséges járulékos szerződések 2023. január 8-ig történő megszüntetéséhez.

(5) Az (1) és (2) bekezdés nem alkalmazandó azon szolgáltatások nyújtására, amelyek feltétlenül szükségesek a bírósági eljárásokban a védelemhez való jog és a hatékony jogorvoslathoz való jog gyakorlásához.

(6) Az (1) és (2) bekezdés nem alkalmazandó azon szolgáltatások nyújtására, amelyek valamely tagállamban a bírósági, közigazgatási vagy választottbírósági eljáráshoz való hozzáférés biztosításához vagy a valamely tagállamban hozott ítéletnek vagy választottbírósági ítéletnek az elismeréséhez vagy végrehajtásához feltétlenül szükségesek, feltéve, ha az ilyen szolgáltatások nyújtása összhangban van e rendelet és a 269/2014[…] tanácsi rendelet […] célkitűzéseivel.

(7) Az (1) és (2) bekezdés nem alkalmazandó a kizárólag olyan, oroszországi székhelyű jogi személyek, szervezetek vagy szervek által igénybe veendő szolgáltatások nyújtására, amelyek valamely tagállam, az Európai Gazdasági Térség valamely tagországa, Svájc vagy valamely, a VIII. mellékletben felsorolt partnerország joga szerint bejegyzett vagy létrehozott jogi személy, szervezet vagy szerv tulajdonában vannak, vagy annak kizárólagos vagy közös ellenőrzése alatt állnak.

(8) A (2) bekezdés nem alkalmazandó a népegészségügyi szükséghelyzet kezeléséhez, az emberi egészségre és biztonságra vagy a környezetre valószínűleg súlyos és jelentős hatást gyakorló esemény sürgős megelőzéséhez vagy hatásainak sürgős enyhítéséhez, vagy természeti katasztrófákra való reagáláshoz szükséges szolgáltatások nyújtására.

(9) A (2) bekezdés nem alkalmazandó a 2. cikk (3) bekezdésének d) pontja és a 2a. cikk (3) bekezdésének d) pontja által engedélyezett, a nem katonai felhasználásra és nem katonai végfelhasználók számára történő szoftverfrissítésekhez szükséges szolgáltatások nyújtására.

(10) Az (1) és a (2) bekezdéstől eltérve, a hatáskörrel rendelkező hatóságok az általuk megfelelőnek ítélt feltételek mellett engedélyezhetik az említett bekezdésekben említett szolgáltatásokat, miután megállapították, hogy ez szükséges:

a) humanitárius célokból, beleértve a humanitárius segítségnyújtást és annak támogatását, így többek között az egészségügyi felszerelések és az élelmiszerek biztosítását, valamint a humanitárius dolgozók szállítását és a kapcsolódó segítségnyújtást vagy evakuáció céljából;

b) olyan civil társadalmi tevékenységekhez, amelyek közvetlenül előmozdítják a demokráciát, az emberi jogokat vagy a jogállamiságot Oroszországban; vagy

c) az Unió és a tagállamok, illetve a partnerországok Oroszországban található diplomáciai és konzuli képviseleteinek működéséhez, ideértve a küldöttségeket, nagykövetségeket és missziókat, vagy a nemzetközi joggal összhangban mentességet élvező, Oroszországban található nemzetközi szervezeteket.

(11) Az (1) és (2) bekezdéstől eltérve, a hatáskörrel rendelkező hatóságok az általuk megfelelőnek ítélt feltételek mellett engedélyezhetik az említett bekezdésekben említett szolgáltatásokat, miután megállapították, hogy ez szükséges:

a) az Unión belüli kritikus energiaellátás biztosításához, valamint titánnak, alumíniumnak, réznek, nikkelnek, palládiumnak és vasércnek az Unióba történő megvásárlásához, behozatalához vagy szállításához;

b) olyan infrastruktúrák, hardverek és szoftverek folyamatos működésének a biztosításához, amelyek kritikusak az emberi egészség és biztonság, vagy a környezet biztonsága szempontjából;

c) az atomenergia polgári célú felhasználása tekintetében meglévő képességek létrehozásához, működtetéséhez, karbantartásához, fűtőanyag-ellátásához és fűtőanyag-utókezeléséhez, valamint biztonságához, továbbá a polgári célú nukleáris létesítmények befejezéséhez szükséges tervezés, építés és üzembehelyezés-engedélyezés folytatásához, prekurzor anyagok szállításához orvosi radioizotópok előállításához és hasonló gyógyászati alkalmazásokhoz, vagy környezeti sugárzási helyzet ellenőrzését szolgáló kritikus technológiához, továbbá a polgári célú nukleáris együttműködéshez, különösen a kutatás és fejlesztés területén; vagy

d) uniós telekommunikációs szolgáltatók által nyújtott, az elektronikus hírközlési szolgáltatások működtetéséhez, fenntartásához és biztonságához – beleértve a kiberbiztonságot is – szükséges elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtásához Oroszországban, Ukrajnában, az Unióban, Oroszország és az Unió között, valamint Ukrajna és az Unió között, továbbá adatközpont-szolgáltatásokhoz az Unióban.

(12) Az érintett tagállam a (10) és (11) bekezdés alapján megadott bármely engedélyről az engedély megadását követő két héten belül tájékoztatja a többi tagállamot és a Bizottságot.”

14 2022. december 16-án a Tanács elfogadta a 2014/512 határozat módosításáról szóló (KKBP) 2022/2478 határozatot (HL 2022. L 322 I., 614. o., helyesbítések: HL 2023. L 48., 104. o.; HL L. 2023/90186), az EUMSZ 215. cikk alapján pedig a 2022/2474 rendeletet.

15 A 2022/2474 rendelet 1. cikkének 13. pontja a jogi tanácsadási szolgáltatások nyújtásának tilalmát illetően módosította, de csak formálisan a 833/2014 rendelet 5n. cikkét. Így a 833/2014 rendelet 5n. cikkének (10) bekezdése összevonta ugyanezen rendelet korábbi (10) és (11) bekezdését, anélkül hogy e bekezdések normatív tartalma módosult volna.

16 2023. február 25-én a Tanács elfogadta a 2014/512 határozat módosításáról szóló (KKBP) 2023/434 határozatot (HL 2023. L 59 I., 593. o.), valamint az EUMSZ 215. cikk alapján a 2023/427 rendeletet.

17 A 2023/427 rendelet nem módosította a 833/2014 rendelet 5n. cikkének szövegét. Mindazonáltal a 2023/427 rendelet 1. cikkének 13. pontja a 833/2014 rendelet 12b. cikkébe beillesztett új (2a) bekezdéssel a vitatott tilalomtól való új eltérést vezetett be, amelynek szövege a következő:

„(2a) A[833/2014 rendelet] 5n. cikk[é]től eltérve, a hatáskörrel rendelkező hatóságok 2023. december 31-ig engedélyezhetik az említett cikkben foglalt szolgáltatások nyújtásának folytatását, amennyiben az ilyen szolgáltatásnyújtás feltétlenül szükséges az Oroszországtól való elidegenítéshez vagy oroszországi üzleti tevékenységek felszámolásához, feltéve, hogy teljesülnek a következő feltételek:

a) az ilyen szolgáltatásokat kizárólag az elidegenítésből eredő jogi személyek, szervezetek vagy szervek számára és azok kizárólagos javára nyújtják; valamint

b) az engedély iránti kérelmekről döntő hatáskörrel rendelkező hatóságoknak nincs alapos okuk azt feltételezni, hogy a szolgáltatásokat közvetlenül vagy közvetve Oroszország kormánya vagy katonai végfelhasználó számára nyújthatják vagy a szolgáltatás végfelhasználása esetlegesen katonai célú lehet Oroszországban.”

## II. A felek kérelmei

18 A Bundesrechtsanwaltskammer és az Ordre des avocats de Genève által támogatott felperesek azt kérik, hogy a Törvényszék:

– semmisítse meg a 2022/1904 rendelet 1. cikkének 12. pontját annyiban, amennyiben a jogi tanácsadási szolgáltatások vonatkozásában felváltja és módosítja a 833/2014 rendelet 5n. cikkének (2) és (4)–(12) bekezdését, a 2022/2474 rendelet 1. cikkének 13. pontját annyiban, amennyiben a jogi tanácsadási szolgáltatások vonatkozásában felváltja és módosítja a 833/2014 rendelet 5n. cikkének (2) és (4)–(11) bekezdését, valamint a 2023/427 rendelet 1. cikkének 13. pontját annyiban, amennyiben a jogi tanácsadási szolgáltatások vonatkozásában a 833/2014 rendelet 12b. cikkébe beilleszt egy (2a) bekezdést;

– a Tanácsot kötelezze a költségek viselésére.

19 Az Észt Köztársaság, az Európai Bizottság és az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője által támogatott Tanács lényegében azt kéri, hogy a Törvényszék:

– a keresetet mint elfogadhatatlant utasítsa el annyiban, amennyiben az a 833/2014 rendelet 5n. cikke (10) bekezdésének és 12b. cikke (2a) bekezdésének (a továbbiakban: mentességet biztosító rendelkezések) megsemmisítésére irányul;

– a keresetet mint megalapozatlant utasítsa el;

– a felpereseket kötelezze a költségek viselésére.

20 Az Észt Köztársaság, a Bizottság és az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője ezenkívül azt kéri, hogy a Törvényszék a keresetet mint teljes egészében elfogadhatatlant utasítsa el.

## III. A jogkérdésről

### A. Az elfogadhatóságról

21 A Tanács úgy véli, hogy a kereset elfogadható annyiban, amennyiben a 833/2014 rendelet 5n. cikkének (2), (4)–(9) és (11) bekezdésére vonatkozik. Ezzel szemben vitatja a kereset elfogadhatóságát annyiban, amennyiben az a mentességet biztosító rendelkezések megsemmisítésére irányul. Kizárólag az Észt Köztársaság, a Bizottság és az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője véli úgy, hogy a kereset teljes egészében elfogadhatatlan.

22 Az Észt Köztársaság, a Bizottság és az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője által támogatott Tanács ezenkívül úgy véli, hogy a felperesek által a 833/2014 rendelet 12b. cikke (2a) bekezdése – amelyet a 2023/427 rendelet vezetett be – jogszerűségének vitatása érdekében benyújtott kiigazítási beadvány elfogadhatatlan.

23 Emlékeztetni kell arra, hogy az uniós bíróság jogosult mérlegelni az egyes ügyek körülményei alapján, hogy a megfelelő igazságszolgáltatás indokolja-e a kereset anélkül történő érdemi elutasítását, hogy előzetesen határozna annak elfogadhatóságáról (lásd ebben az értelemben: 2002. február 26-i Tanács kontra Boehringer ítélet, C-23/00 P, EU:C:2002:118, 52. pont).

24 A jelen ügy körülményei között és az eljárásgazdaságosság érdekében érdemben kell megvizsgálni a keresetet, anélkül hogy előzetesen határozni kellene annak elfogadhatóságáról, mivel a kereset az alább kifejtett okokból mindenképpen megalapozatlan.

### B. Az ügy érdeméről

25 Keresetük alátámasztása érdekében a felperesek három jogalapra hivatkoznak, amelyek közül az elsőt lényegében az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 7. és 47. cikkének és 52. cikke (1) bekezdésének megsértésére, a másodikat az ügyvédi függetlenséget és a jogállamiság értékeit érintő beavatkozásra, valamint az arányosság elvének megsértésére, a harmadikat pedig a jogbiztonság elvének megsértésére alapítják.

#### *1. A Charta 7. és 47. cikkének, valamint 52. cikke (1) bekezdésének megsértésére alapított, első jogalapról*

26 Az első jogalap három, a Charta megsértésére vonatkozó részre oszlik, amelyek az alábbiakban kerülnek megvizsgálásra.

27 Az első és a második részben a Bundesrechtsanwaltskammer és az Ordre des avocats de Genève által támogatott felperesek úgy vélik, hogy a vitatott tilalom egyrészt az ügyvédi tanácsadáshoz való hozzáférés alapvető jogának megsértésével, másrészt pedig az ügyvédi titoktartásba való beavatkozással jár. Így a vitatott tilalom sérti a Charta 7. és 47. cikkét.

28 A harmadik részben a Bundesrechtsanwaltskammer és az Ordre des avocats de Genève által támogatott felperesek arra hivatkoznak, hogy a Charta által biztosított jogokba a vitatott tilalomból eredő beavatkozás ugyanezen Charta 52. cikkének (1) bekezdése értelmében véve nem igazolható.

29 E harmadik rész vizsgálatára az első és a második részre a Törvényszék által adott válasz keretében kerül sor.

***a) A jogi tanácsadás igénybevétele érdekében történő ügyvédhez fordulás jogának megsértésére alapított, első részről***

30 Az első jogalap első része két kifogásra oszlik. Az első kifogás a Charta 47. cikkének megsértésén alapul. A második kifogás a Charta 7. cikkének megsértésén alapul. A felperesek szerint ugyanis e két cikk az ügyvédi tanácsadáshoz való hozzáférés alapvető jogának alapjául szolgál, amely mind a peres eljárásokban, mind a peren kívüli ügyekben mindenki számára biztosított.

31 A Bundesrechtsanwaltskammer és az Ordre des avocats de Genève által támogatott felperesek arra hivatkoznak, hogy a jogi tanácsadás igénybevételének joga elválaszthatatlan a bírósági vagy közigazgatási eljárásban ügyvédi segítség igénybevételéhez való jogtól. Ezenkívül az ügyvédhez fordulás joga, ideértve a jogi vélemény beszerzését és a jogi helyzet értékelését is, valamennyi tagállamban elismert, és lényeges jogállami tevékenység. A felperesek a Bíróság és az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: EJEB) ítélkezési gyakorlatára hivatkoznak annak alátámasztása érdekében, hogy a jogi tanácsadás igénybevétele érdekében történő ügyvédhez fordulás joga még az ügyfél bíróság előtti képviseletén kívül is fennáll.

32 A Charta 7. cikke által biztosított védelem a peres eljárásokon kívül is alkalmazandó. Hasonlóképpen mesterséges és nem megfelelő a Tanács által alkalmazott különbségtétel, amely szerint a Charta 47. cikke által védett hatékony jogorvoslathoz való jog gyakorlásához szükséges jogi tanácsadási szolgáltatások a vitatott tilalom hatálya alóli kivételek közé tartoznak. Az, hogy egy jogi tanácsadás kapcsolódik-e valamely jövőbeli jogvitához, *a priori* nem állapítható meg azelőtt, hogy az ügyfél részére e tanácsadás megtörténne. A jogi tanácsadás igénybevételéhez való jog elválaszthatatlannak bizonyulhat az ügyvédi segítség igénybevételéhez való jogtól.

33 Az Ordre des avocats de Genève hozzáteszi, hogy a gyakorlatban a jogi tanácsokat csak utólag lehet peresnek vagy „peren kívülinek” minősíteni. Nagyobb általánosságban a joghoz való hozzáférésről van szó, amely a jelen ügyben korlátozott a vitatott tilalom szövegének kétértelműsége miatt, ami a gyakorlatban az ügyvédeket arra készteti, hogy e korlátozást magukra nézve alkalmazzák.

34 A felperesek ezenkívül kifejtik, hogy az a körülmény, hogy az ügyvédek monopóliummal rendelkeznek ügyfelük bíróság előtti képviselete vonatkozásában, nem kérdőjelezi meg az – akár peren kívüli ügyet érintő – jogi tanács ügyvédtől való igénybevételéhez fűződő alapvető jog fennállását. Az ügyvédi segítség igénybevételéhez való jogot olyan oszthatatlan egésznek kell tekinteni, amely magában foglalja mind az ügyvédi védelmet és képviseletet, mind pedig a tanácsadói feladatot.

35 A felperesek egyébként hozzáteszik, hogy a vitatott tilalom nem tartózkodási kötelezettséget hoz létre, hanem egy egyszerű tilalmat jelent. Mindenesetre az a tény, hogy az ügyvédek kötelesek engedélyt kérni, megakadályozza őket abban, hogy a mentességet biztosító rendelkezések hatálya alá tartozó helyzetekről maguk döntsenek, és értékeljék azokat.

36 Az Észt Köztársaság, a Bizottság és az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője által támogatott Tanács vitatja a felperesek érveit.

37 E tekintetben a Törvényszék megjegyzi, hogy a felperesek által a jelen jogalap első részében felvetett kérdés lényegében annak meghatározására irányul, hogy a Charta 7. és 47. cikkének együttes alkalmazása olyan helyzetekben is megalapozhatja-e az ügyvédi segítség igénybevételéhez való alapvető jog fennállását, amelyek egyáltalán nem kapcsolódnak bírósági eljáráshoz. Mivel a vitatott tilalom többek között az ügyvédek által peren kívüli ügyekben nyújtott jogi tanácsadási szolgáltatásokra vonatkozik, az ügyvédi segítség igénybevételéhez való alapvető jogba való beavatkozásnak minősül.

38 A felperesek által ily módon felvetett kérdés megválaszolásához meg kell vizsgálni egyrészt a Bíróságnak a Charta 47. cikkére, másrészt pedig a Charta 7. cikkére vonatkozó ítélkezési gyakorlatát, valamint az EJEB ítélkezési gyakorlatát.

39 A Charta 52. cikke (3) bekezdésének megfelelően, amely arra irányul, hogy az uniós jog autonómiájának sérelme nélkül biztosítsa a Chartában foglalt jogok és az ezeknek megfelelő, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én aláírt európai egyezményben (a továbbiakban: EJEE) biztosított jogok közötti szükséges összhangot, a Törvényszéknek a Charta 7. és 47. cikkében biztosított jogok tekintetében végzett értelmezés során a védelem minimális szintjeként kell figyelembe vennie az e jogoknak megfelelő, az EJEE 8. cikkének (1) bekezdésében és 6. cikkének (1) bekezdésében biztosított és az EEJEB által értelmezett jogokat (lásd ebben az értelemben: 2022. december 8-i Orde van Vlaamse Balies és társai ítélet, C-694/20, EU:C:2022:963, 26. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

40 A Bíróság számára a Charta 47. cikkében előírt alapvető jog döntő jelentőségű a jogalanyok uniós jogból eredő valamennyi joga védelmének biztosítása és a tagállamok EUSZ 2. cikkben felsorolt közös értékeinek, különösen pedig a jogállamiság értékének a megőrzése szempontjából (2021. április 20-i Repubblika ítélet, C-896/19, EU:C:2021:311, 51. pont). Az EUSZ 2. cikkben előírt jogállamiság elve az Unió valamennyi természetes és jogi személye számára megköveteli az uniós joghoz való szabad hozzáférést, valamint azt a lehetőséget, hogy a jogalanyok egyértelműen megismerhessék jogaikat és kötelezettségeiket (2024. március 5-i Public.Resource.Org és Right to Know kontra Bizottság és társai ítélet, C-588/21 P, EU:C:2024:201, 81. pont).

41 A tisztességes eljáráshoz való jog a Charta 47. cikke második bekezdésének második mondata értelmében magában foglalja, hogy mindenkinek biztosítani kell a lehetőséget az ügyvéd általi tanácsadás, védelem és képviselet igénybevételéhez. Ez a jog különböző elemekből tevődik össze. E jog magában foglalja többek között a védelemhez való jogot, a fegyveregyenlőség elvét, a bírósághoz fordulás jogát, valamint az ügyvédi segítség igénybevételéhez való jogot mind polgári, mind büntetőügyekben (2022. december 8-i Orde van Vlaamse Balies és társai ítélet, C-694/20, EU:C:2022:963, 60. pont).

42 Meg kell jegyezni, hogy a Charta 47. cikke „A hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jog” címet viseli. E cikk harmadik bekezdése „az igazságszolgáltatás hatékony igénybevételéhez” költségmentességet ír elő. Ebben az összefüggésben a tanácsadás, védelem és

képviselet igénybevételének az e cikk második bekezdésében előírt lehetősége csak akkor ismerhető el, ha az bírósági eljáráshoz kapcsolódik (lásd ebben az értelemben: 2022. december 8-i Orde van Vlaamse Balies és társai ítélet, C-694/20, EU:C:2022:963, 61. pont).

43 A Bíróság ebben az értelemben csak annyiban ismerte el az ügyvédek által a jogállamban ellátott alapvető feladatot, amennyiben ez utóbbiak hozzájárulnak az igazságszolgáltatás megfelelő működéséhez, és biztosítják az ügyfél érdekeinek megóvását és védelmét. A Bíróság ugyanis hangsúlyozta, hogy „minden jogalanynak”, vagyis minden olyan személynek, aki jogait bíróság előtt kívánja elismertetni és gyakorolni, lehetőséget kell biztosítani arra, hogy ügyvédjével teljesen szabadon konzultáljon, akinek a hivatása lényegénél fogva magában foglalja azt a feladatot, hogy mindenkinek, akinek szüksége van rá, független jogi tanácsot adjon (lásd ebben az értelemben: 1982. május 18-i AM & S Europe kontra Bizottság ítélet, 155/79, EU:C:1982:157, 18. pont). A Bíróság szélesebb körben elismerte az ügyvédek azon feladatát, hogy teljesen függetlenül és az igazságszolgáltatás érdekeit mindenekfelett szem előtt tartva azt a jogi segítséget nyújtsák, amelyre az ügyfélnek szüksége van (1982. május 18-i AM & S Europe kontra Bizottság ítélet, 155/79, EU:C:1982:157, 24. pont). A Bíróság azt is megállapította, hogy noha az ügyvédi képviseletet a megfelelő igazságszolgáltatás érdekében kell ellátni, e feladat célja mindenekelőtt a megbízó érdekeinek lehető legjobb megóvása és védelme annak érdekében, hogy ez utóbbi gyakorolhassa a hatékony jogorvoslathoz való jogát (lásd ebben az értelemben: 2020. február 4-i Uniwersytet Wrocławski és Lengyelország kontra REA ítélet, C-515/17 P és C-561/17 P, EU:C:2020:73, 62. pont). Egy demokratikus társadalomban az ügyvédekre alapvető feladat hárul, nevezetesen a jogalanyok védelme (2022. december 8-i Orde van Vlaamse Balies és társai ítélet, C-694/20, EU:C:2022:963, 28. pont).

44 A Charta 7. cikke – a 47. cikkétől eltérően – nem a hatékony jogorvoslathoz való jog védelmére irányul, hanem arra, hogy mindenki magánéletét, különösen a kapcsolattartását védje, függetlenül attól, hogy az kapcsolódik-e bírósági eljáráshoz. Ebből a rendelkezésből következik az ügyvédi titoktartás védelme, amelyet főszabály szerint biztosítani kell, amikor az ügyvéd ügyfele érdekeinek védelmét vagy bírósági képviseletét látja el, vagy ha az ügyvéd kérésre jogi tanácsot ad valamely személynek.

45 Ezzel összefüggésben az EJEB ily módon megállapította, hogy a szakmai titoktartásnak az EJEE 8. cikkéből – amely a Charta 7. cikkének felel meg – eredő védelme, a peres eljárás fennállásától függetlenül kiterjed általában a jogi tanácsadásra (lásd ebben az értelemben: EJEB, 2019. április 9., Altay kontra Törökország, [2. szám], CE:ECHR:2019:0409JUD001123609, 49. §).

46 Hasonlóképpen, a Bíróság kifejezetten kimondta, hogy az ügyvéddel konzultáló személyek „észszerűen számíthatnak arra, hogy [a kivételes esetektől eltekintve] kommunikációjuk magánjellegű és bizalmas marad” (2022. december 8-i Orde van Vlaamse Balies és társai ítélet, C-694/20, EU:C:2022:963, 27. pont).

47 A szakmai titoknak a Charta 7. cikkében rögzített védelme kétségtelenül lehetővé teszi az ügyvéd számára, hogy megfelelően ellássa ügyfele érdekében tanácsadói, védői, illetve képviselői szerepét a Charta 47. cikkében ezen ügyfél számára biztosított tisztességes eljáráshoz való jog biztosítása érdekében (lásd ebben az értelemben: 2022. december 8-i Orde van Vlaamse Balies és társai ítélet, C-694/20, EU:C:2022:963, 60. pont).

48 Ugyanakkor a Charta 47. cikkében biztosított védelem és a Charta 7. cikkében biztosított védelem terjedelme nem azonos. Egyrészt a szakmai titoknak a Charta 7. cikke által biztosított védelmét a bírósági eljáráshoz fűződő kapcsolat hiányában ismerik el (lásd ebben az értelemben: 2022.

december 8-i Orde van Vlaamse Balies és társai ítélet, C-694/20, EU:C:2022:963, 61–65. pont). Másrészt a Bíróság nem úgy ítélte meg, hogy e védelem az ügyvédi segítség igénybevételéhez és a jogi tanácsadáshoz való alapvető jognak a bírósági eljáráshoz való kapcsolattól független biztosítására irányul, hanem úgy, hogy kizárólag az a célja, hogy a magánélet tiszteletben tartásához való jogra tekintettel megőrizze az ügyvéd és ügyfele közötti kapcsolattartás bizalmas jellegét.

49 Következésképpen az EJEB vagy a Bíróság ítélkezési gyakorlatából nem vonható le az a következtetés, hogy a Charta 7. és 47. cikkében biztosított védelem, akár külön-külön, akár együttesen vizsgálva, megalapozhatja egy olyan, minden személyt megillető alapvető jog fennállását, amely az ügyvédi segítségnek, valamint a jogi tanácsadásnak folyamatban lévő vagy valószínűsíthető jogvita kontextusán kívüli igénybevételére irányul.

50 Egyébiránt a Törvényszék előtti eljárás során nem nyert bizonyítást, hogy ez a jog a tagállamoknak az EUSZ 6. cikk (3) bekezdése értelmében vett közös alkotmányos hagyományaiból eredne.

51 Következésképpen az ügyvédi segítség igénybevételéhez és jogi tanácsadáshoz való, a Charta 47. cikkében biztosított alapvető jogot csak akkor kell elismerni, ha kapcsolat áll fenn valamely bírósági eljárással, függetlenül attól, hogy ez az eljárás már megindult, vagy hogy azt az ügyfele jogi helyzetének az ügyvéd általi megítélése során, konkrét tények alapján el lehet kerülni, illetve hogy ezen eljárásra fel lehet készülni.

52 A jelen ügyben a 833/2014 rendelet 5n. cikkének (2) bekezdésében előírt vitatott tilalom tiltja a jogi tanácsadási szolgáltatásoknak Oroszország kormánya; vagy oroszországi székhelyű jogi személyek, szervezetek vagy szervek részére történő közvetlen vagy közvetett nyújtását.

53 A 2022/1904 rendelet (19) preambulumbekezdése szerint nem tartozik a tiltott jogi tanácsadási szolgáltatások körébe „a jogi képviseleti szolgálatok keretében – különösen a közigazgatási szervek, bíróságok, vagy más megfelelően létrehozott hivatalos bíróságok előtt folyó ügyekben vagy eljárásokban, vagy a választottbírósági vagy közvetítői eljárások során – történő képviselet, tanácsadás, dokumentum-előkészítés vagy -ellenőrzés”. Ezzel szemben a tiltott jogi tanácsadási szolgáltatások körébe tartoznak az „ügyfeleknek nyújtott jogi tanácsadás olyan peren kívüli ügyekben, beleértve a kereskedelmi ügyleteket is, amelyek a jog alkalmazását vagy értelmezését foglalják magukban”, az „ügyféllel vagy annak nevében harmadik felekkel folytatott kereskedelmi ügyekben, tárgyalásokon és egyéb ügyletekben” való részvétel, „jogi dokumentumok előkészítése, kiállítása és ellenőrzése”.

54 Noha az uniós jogi aktusok preambulumának nincs kötelező hatálya, és arra nem lehet hivatkozni az adott jogi aktus rendelkezéseitől való eltérés érdekében (1998. november 19-i Nilsson és társai ítélet, C-162/97, EU:C:1998:554, 54. pont), a 2022/1904 rendelet (19) preambulumbekezdése a vitatott tilalom első körülhatárolásának tisztázását teszi lehetővé. Szövegéből kitűnik, hogy az említett tilalom nem vonatkozik a bírósági, közigazgatási vagy választottbírósági eljárás során nyújtott jogi tanácsadási szolgáltatásokra.

55 A 833/2014 rendelet 5n. cikkének a 2022/1904 rendelet (19) preambulumbekezdésével összefüggésben értelmezett (5) és (6) bekezdése pontosabban behatárolja a vitatott tilalom terjedelmét. A fent említett (5) és (6) bekezdés úgy rendelkezik, hogy a vitatott tilalom nem alkalmazandó azon szolgáltatások nyújtására, amelyek „feltétlenül szükségesek a bírósági eljárásokban a védelemhez való jog és a hatékony jogorvoslathoz való jog gyakorlásához”, valamint amelyek „valamely tagállamban a bírósági, közigazgatási vagy választottbírósági

eljáráshoz való hozzáférés biztosításához, valamint a valamely tagállamban hozott ítéletnek vagy választottbírósági ítéletnek az elismeréséhez vagy végrehajtásához feltétlenül szükségesek, feltéve ha az ilyen szolgáltatások nyújtása összhangban van e rendelet és a 269/2014[…] rendelet célkitűzéseivel”.

56 Így a 833/2014 rendelet 5n. cikke (6) bekezdésének szövegéből – különösen a „bírósági, közigazgatási vagy választottbírósági eljáráshoz való hozzáférés biztosításához [….] feltétlenül szükséges[….]” jogi tanácsadási szolgáltatásokra való hivatkozásból – kitűnik, hogy a vitatott tilalom nem alkalmazandó azokra a jogi tanácsadási szolgáltatásokra, amelyeket attól az időponttól kezdve nyújtanak, hogy az ügyvédet az ügyfél bírósági eljárásban történő védelmének vagy képviseletének ellátására kérik fel, vagy bírósági eljárás indítására vagy elkerülésére vonatkozó tanácsot kérnek tőle (lásd ebben az értelemben és analógia útján: 2007. június 26-i Ordre des barreaux francophones et germanophone és társai ítélet, C-305/05, EU:C:2007:383, 34. pont). E tilalom tehát nem vonatkozik az olyan jogi tanácsadási szolgáltatások nyújtására, amelyek ebben az előzetes szakaszban kizárólag az érintett személy jogi helyzetének értékelésére irányulnak, pusztán annak meghatározása céljából, hogy valamely eljárást – különösen a bírósági eljárást – e személy helyzetére tekintettel el kell-e kerülni, vagy épp ellenkezőleg, az valószínűnek, sőt elkerülhetetlennek bizonyul. Ilyen előzetes értékelés nélkül egyébként – amint arra a felperesek rámutattak – nem lehetne tudni, hogy mi lehet a konzultáció tárgya, és meghatározni, hogy a kért jogi tanácsadás kapcsolódik-e, vagy sem, bírósági eljáráshoz, és következésképpen az ügyvédi segítség igénybevételéhez való alapvető jog hatálya alá tartozik-e, amint erre a fenti 51. pont emlékeztet.

57 Ezzel szemben a vitatott tilalom alkalmazandó többek között akkor, ha egy ügyvéd peren kívüli ügyekben nyújt segítséget valamely ügyfélnek, vagy ez utóbbi nevében és javára bizonyos, elsősorban pénzügyi és kereskedelmi ügyletek előkészítése vagy teljesítése során eljár. Főszabály szerint e tevékenységek jellegüknél fogva olyan kontextusba illeszkednek, amely nem kapcsolódik valamely bírósági eljáráshoz, és ennélfogva kívül esnek a Charta 47. cikkében biztosított hatékony jogorvoslathoz való jog és tisztességes eljáráshoz való jog hatályán. Ezzel összefüggésben, amikor az ügyvéd ilyen korai szakaszban nyújt jogi szolgáltatást, és nem az ügyfele védőjeként jár el valamely jogvitában, kizárólag az a körülmény, hogy az ügyvéd tanácsai vagy a vele folytatott konzultáció tárgya egy későbbi szakaszban jogvitához vezethetnek, nem jelenti azt, hogy az ügyvéd beavatkozására az ügyfele védelemhez való joga keretében, illetve ilyen célból került sor (lásd ebben az értelemben: 2022. december 8-i Orde van Vlaamse Balies és társai ítélet, C-694/20, EU:C:2022:963, 63. és 64. pont).

58 Ezenkívül emlékeztetni kell arra, hogy valamely uniós jogi aktust – amennyire lehetséges – úgy kell értelmezni, hogy ne váljon kérdésessé annak érvényessége, és hogy megfeleljen az elsődleges jog egészének, különösen a Charta rendelkezéseinek. Ily módon, ha a másodlagos uniós jogszabály szövege többféleképpen értelmezhető, azt az értelmezést kell előnyben részesíteni, amelynek alapján a rendelkezés összeegyeztethető az elsődleges joggal, szemben azzal, amely az azzal való összeegyeztethetetlenség megállapításához vezetne (lásd: 2007. június 26-i Ordre des barreaux francophones et germanophone és társai ítélet, C-305/05, EU:C:2007:383, 28. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2022. június 21-i Ligue des droits humains ítélet, C-817/19, EU:C:2022:491, 86. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

59 Meg kell tehát vizsgálni, hogy a vitatott tilalom értelmezhető-e oly módon, mint amely összhangban áll a Charta 47. cikkében biztosított ügyvéd általi tanácsadás, védelem és képviselet igénybevételéhez való joggal.

60 A Tanács által a beadványaiban és a tárgyaláson tett pontosítások értelmében a 833/2014 rendelet 5n. cikkének (5) és (6) bekezdésében szereplő, szigorú szükségességre vonatkozó kritérium egyetlen célja az ugyanezen bekezdésekben előírt kivételek visszaélésszerű alkalmazásának elkerülése, és e kritérium nem alkalmazható annak alátámasztása érdekében, hogy az említett tilalom sérti az ügyvédi segítségnek bírósági eljárás céljából történő igénybevételéhez való alapvető jogot.

61 Amint azt a Tanács helyesen megemlíti, a 833/2014 rendelet 5n. cikke (5) bekezdésének szövege lehetővé teszi annak megállapítását, hogy a pert megelőző eljárással, vagyis egy közigazgatási eljárással vagy a bírósági eljárás olyan kezdeti szakaszával kapcsolatos jogi tanácsadási szolgáltatások, amelynek során a feleknek szükségszerűen az alkalmazandó nemzeti jog alapján kellene eljárniuk, kívül esnek a vitatott tilalom hatályán.

62 Hasonlóképpen, a 833/2014 rendelet 5n. cikke (6) bekezdésének szövege nem zárja ki olyan előzetes jogi értékelés lefolytatását, amely megállapítja a bírósági, közigazgatási vagy választottbírósági eljárás megindításának szükségességét vagy szükségtelenségét, valamint az ilyen eljárás – különösen békés vitarendezés útján történő – elkerülését lehetővé tevő tanácsadási szolgáltatások nyújtását. A Tanács helyesen hangsúlyozza, hogy ez az értelmezés logikusan illeszkedik a 2007. június 26-i Ordre des barreaux francophones et germanophone és társai ítélet (C-305/05, EU:C:2007:383) folytonosságába.

63 Így a 833/2014 rendelet 5n. cikkének (5) és (6) bekezdése lehetővé teszi az ügyvéd számára, hogy a bírósági eljárás elkerülése vagy az eljárásra való felkészülés, illetve ha az eljárás már megindult, ezen eljárás megfelelő lefolytatásának biztosítása érdekében előzetesen értékelje a vele konzultáló oroszországi székhelyű jogi személyek, szervezetek vagy szervek jogi helyzetét annak meghatározása céljából, hogy a tőle kért tanácsadás szigorúan szükséges-e többek között a bírósági eljáráshoz való hozzáférés biztosításához.

64 Egyrészt a fentiekből az következik, hogy a vitatott tilalom nem sérti az ügyvéd általi tanácsadás, védelem és képviselet igénybevételéhez való, a Charta 47. cikkében védett jogot. Másrészt, mivel a Charta 7. cikke sem bírósági eljárásban, sem peren kívüli összefüggésben nem biztosítja az ügyvédi segítség igénybevételéhez való jogot, a vitatott tilalom nem minősülhet az e cikkből eredő jogba való beavatkozásnak.

65 Következésképpen az első jogalapnak a Charta 7. és 47. cikkének megsértésére alapított első részét – akár külön-külön, akár együttesen vizsgálva – el kell utasítani.

66 Mivel nem nyert megállapítást az, hogy az ügyvéd általi tanácsadás, védelem és képviselet igénybevételéhez való, a Charta 47. cikkében biztosított jogba a vitatott tilalom következtében beavatkozás történt, az első jogalap harmadik részét, amennyiben arra vonatkozik, hogy az említett tilalom ilyen, az ugyanezen Charta 52. cikkének (1) bekezdése alapján nem igazolható beavatkozásnak minősül, el kell utasítani.

### *b) Az ügyvédi titoktartásba való beavatkozásra alapított, második részről*

67 A Bundesrechtsanwaltskammer és az Ordre des avocats de Genève által támogatott felperesek úgy vélik, hogy a mentességet biztosító rendelkezésekben előírt engedélyezési eljárások a Charta 7. cikkében, az EJEE 8. cikkében, valamint az ítélkezési gyakorlatban szabályozott ügyvédi titoktartásba való beavatkozást eredményeznek.

68 Az engedélyt kérő ügyvédnek ugyanis közölnie kell a hatáskörrel rendelkező hatósággal a potenciális ügyfelére és a kért jogi tanácsadás jellegére vonatkozó részleteket. Magának a konzultációnak a tényét is fel kell fedni. Az ügyvédek és ügyfeleik közötti érintkezés tiszteletben tartásához való jogba történő közvetlen beavatkozásról van szó. A felperesek ezenkívül kifejtik, hogy csak az ügyvédek – mint a vitatott tilalom által érintett jogi tanácsadási szolgáltatások nyújtói – terjeszthetnek elő mentesség iránti kérelmet.

69 Az Észt Köztársaság, a Bizottság és az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője által támogatott Tanács vitatja a felperesek érveit.

70 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Charta 7. cikke elismeri, hogy mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát és kapcsolattartását tiszteletben tartsák. A Charta 52. cikke (3) bekezdésének megfelelően a Törvényszéknek e jog vizsgálata során figyelembe kell vennie az EJEE 8. cikkének (1) bekezdésére vonatkozó, az EJEB által megállapított értelmezést.

71 Az EJEE e rendelkezéséhez hasonlóan a Charta 7. cikke szükségszerűen biztosítja a jogi konzultáció titkosságát, mind annak tartalmát, mind létezését illetően. Következésképpen kivételes helyzetektől eltekintve e minden személy jogosan bízhat abban, hogy ügyvédje a beleegyezése nélkül senkivel nem fogja közölni, hogy konzultált vele (2022. december 8-i Orde van Vlaamse Balies és társai ítélet, C-694/20, EU:C:2022:963, 27. pont).

72 Ugyanakkor sem a Charta 7. cikke, sem az EJEE 8. cikke nem tiltja, hogy az ügyvédek számára olyan kötelezettségeket írjanak elő, amelyek az ügyfeleikkel való kapcsolatokat érinthetik, különösen akkor, ha valószínű jelek utalnak arra, hogy az ügyvéd jogsértésben vesz részt, vagy az egyes gyakorlatok elleni küzdelem keretében. Az ilyen intézkedéseket azonban szigorúan körül kell határolni, és megfelelő eljárási garanciákat kell nyújtani az önkényességgel szemben (lásd ebben az értelemben: EJEB, 2021. november 16., Särgava kontra Észtország, CE:ECHR:2021:1116JUD000069819, 89. §, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

73 A Bíróság már kimondta, hogy az ügyvéddel szemben előírt azon adatszolgáltatási kötelezettség, hogy késedelem nélkül tájékoztassa azon harmadik személy közreműködőt, aki nem az ügyfele, a kilétéről, a szóban forgó adatszolgáltatási kötelezettségére vonatkozó értékeléséről, valamint a konzultáció tényéről, a Charta 7. cikkében biztosított, az ügyvédek és ügyfeleik közötti érintkezés tiszteletben tartásához való jogba való beavatkozással jár (2022. december 8-i Orde van Vlaamse Balies és társai ítélet, C-694/20, EU:C:2022:963, 29. és 30. pont). Egyébiránt ugyanezen adatszolgáltatási kötelezettség, amennyiben arra kötelezi a harmadik félként közreműködő személyt, hogy értesítse a hatóságot az érintett ügyvéd személyazonosságáról és a konzultáció megtörténtéről, további beavatkozást jelent a Charta 7. cikkében biztosított jogba (2022. december 8-i Orde van Vlaamse Balies és társai ítélet, C-694/20, EU:C:2022:963, 31. pont). Ebből következik, hogy a Charta 7. cikkében biztosított jogba való beavatkozásnak minősül többek között az ügyvéd személyazonosságának vagy a vele folytatott konzultációnak ez utóbbi általi közlése, amennyiben az kötelező, és arra ügyfelének beleegyezése nélkül kerül sor.

74 A 833/2014 rendelet 5n. cikkének (10) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a hatáskörrel rendelkező hatóságok „az általuk megfelelőnek ítélt feltételek mellett” „engedélyezhetik” a jogi tanácsadási szolgáltatásoknak az ugyanezen bekezdésben taxatíve felsorolt célokból történő nyújtását „miután megállapították, hogy ez szükséges”.

75 A 833/2014 rendelet 12b. cikkének (2a) bekezdése azt írja elő, hogy a hatáskörrel rendelkező hatóságok két együttes feltétel teljesülése esetén „engedélyezhetik” a vitatott tilalom hatálya alá tartozó szolgáltatások nyújtásának folytatását, amennyiben az ilyen szolgáltatásnyújtás feltétlenül szükséges: az Oroszországtól való elidegenítéshez vagy az oroszországi üzleti tevékenységek felszámolásához. E feltételek lényegében azt jelentik, hogy a szóban forgó tanácsadást a kilépésből eredő jogi személyekre kell korlátozni, és hogy nem áll fenn „alapos [ok] azt feltételezni, hogy a szolgáltatásokat közvetlenül vagy közvetve Oroszország kormánya vagy katonai végfelhasználó számára nyújthatják vagy a szolgáltatás végfelhasználása esetlegesen katonai célú lehet Oroszországban”.

76 A mentességet biztosító rendelkezések így lehetővé teszik a hatáskörrel rendelkező hatóságok számára, hogy bizonyos, pontosan meghatározott esetekben feloldják a vitatott tilalmat.

77 E mentességet biztosító rendelkezések mérlegelési mozgásteret hagynak a hatáskörrel rendelkező hatóságok számára a mentesség iránti kérelem megfogalmazásának, benyújtásának és elbírálásának módjait illetően. Így például a mentességet biztosító rendelkezések nem szabályozzák a kérelmet az illetékes nemzeti hatóságokhoz benyújtó személy személyazonosságát. A tagállamok tehát szabadon írhatják elő, hogy az említett kérelmet ügyvéd, harmadik személy, vagy maga Oroszország kormánya, illetve oroszországi székhelyű szervezet is előterjesztheti, amelyeknek ez utóbbi esetben továbbra is lehetőségük van arra, hogy a 833/2014 rendelet 5n. cikke (6) bekezdésének megfelelően ügyvéd – akár informális – segítségében részesüljenek.

78 Ugyanígy, a vitatott rendelkezések sem kifejezetten, sem hallgatólagosan nem utalnak arra, hogy az ügyvéd köteles lenne az ügyfelének hozzájárulása nélkül megosztani a hatáskörrel rendelkező hatóságokkal a Charta 7. cikkében biztosított szakmai titoktartási kötelezettség alá tartozó információkat.

79 Hasonlóképpen, ami a mentesség iránti kérelem elbírálásához szükséges információkat illeti, a mentességet biztosító rendelkezések nem említik azokat az elemeket, amelyekkel a hatáskörrel rendelkező hatóságnak a vizsgálata elvégzéséhez rendelkeznie kell. Kétségtelen, hogy azok az általános feltételek, amelyek mellett mentesség adható, a 833/2014 rendelet 5n. cikke (10) bekezdésének alkalmazása keretében megkövetelik e hatóságtól az elé terjesztett tényállás alapos vizsgálatát, mivel az engedély megadásához a hatáskörrel rendelkező hatóságnak „meg kell állapítania”, hogy ezen engedély a mentességet biztosító rendelkezésekben felsorolt célok valamelyikéhez szükséges. Ugyanez vonatkozik az említett rendelet 12b. cikkének (2a) bekezdésére is, amennyiben az előírja, hogy a hatáskörrel rendelkező hatóságnak meg kell győződnie arról, hogy a szolgáltatásnyújtás feltétlenül szükséges a meghatározott tevékenységekhez, és megfelel az e célból előírt feltételeknek.

80 Ugyanakkor emlékeztetni kell arra, hogy a Charta 51. cikkének (1) bekezdése szerint a tagállamok az Unió jogának végrehajtása során kötelesek tiszteletben tartani a Chartában rögzített jogokat. Ennélfogva a mentességi eljárások végrehajtási szabályainak meghatározása során, a Charta 52. cikkének (1) bekezdésében foglalt feltételek mellett gondoskodniuk kell a Charta 7. cikkének tiszteletben tartásáról (lásd ebben az értelemben: 2020. október 6-i Privacy International ítélet, C-623/17, EU:C:2020:790, 62. és 63. pont).

81 Következésképpen a mentességet biztosító rendelkezések önmagukban nem járnak a Charta 7. cikkében biztosított jogba való beavatkozással.

82 Ezenfelül a felperesek azt állítják, hogy a 883/2014 rendelet 5n. cikkének (4) bekezdése, amennyiben minden olyan – akár 2022. október 7. előtt megkötött – szerződés megszüntetésére kötelezi az ügyvédeket, amely őket oroszországi székhelyű jogi személyekhez, szervezetekhez vagy szervekhez köti, megfosztja tartalmától az ügyvédeknek a Charta 7. cikke által védett lojalitási kötelezettségét.

83 Meg kell azonban állapítani, hogy felperesek – mivel állításaikat nem támasztották alá – nem bizonyították, hogy a 883/2014 rendelet 5n. cikkének (4) bekezdése mennyiben eredményez beavatkozást az ügyvéd lojalitási kötelezettségébe és a Charta 7. cikkében biztosított jogba.

84 Következésképpen az első jogalap második részét el kell utasítani.

85 Mindenesetre, feltételezve akár, hogy a Charta 7. cikkében biztosított ügyvédi titoktartásba való beavatkozás a mentességet biztosító rendelkezésekből ered, akkor is emlékeztetni kell arra, hogy a Charta 52. cikkének (1) bekezdése elismeri az általa biztosított jogok gyakorlásának korlátozásait, amennyiben az érintett korlátozásokat törvény írja elő. E korlátozásoknak továbbá tiszteletben kell tartaniuk a szóban forgó alapvető jog lényeges tartalmát és az arányosság elvét, elengedhetetlennek kell lenniük, és ténylegesen az Unió által elismert általános érdekű célkitűzéseket kell szolgálniuk (lásd ebben az értelemben: 2017. március 28-i Rosneft ítélet, C-72/15, EU:C:2017:236, 148. pont; 2022. december 8-i Orde van Vlaamse Balies és társai ítélet, C-694/20, EU:C:2022:963, 34. pont; 2022. július 27-i RT France kontra Tanács ítélet, T-125/22, EU:T:2022:483, 77. és 144. pont).

86 Elsősorban, ami azt a követelményt illeti, amely szerint az alapvető jogok gyakorlása csak törvény által korlátozható, magában foglalja, hogy az e jogokba történő beavatkozást lehetővé tevő jogi aktusnak magának kell meghatároznia az érintett jog gyakorlásával kapcsolatos korlátozás terjedelmét, azzal, hogy egyrészt e követelmény nem zárja ki, hogy a szóban forgó korlátozást a különböző helyzetekhez és a változó körülményekhez való alkalmazkodáshoz kellően nyitott módon fogalmazzák meg, és másrészt a Bíróság adott esetben értelmezés útján pontosíthatja a korlátozás konkrét hatályát, figyelembe véve mind a szóban forgó uniós szabályozás megfogalmazását, mind pedig az általános rendszerét és az általa megvalósítani kívánt, a Chartában biztosított alapvető jogok fényében értelmezett célkitűzéseket (lásd: 2022. december 8-i Orde van Vlaamse Balies és társai ítélet, C-694/20, EU:C:2022:963, 35. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

87 E tekintetben a 833/2014 rendelet 5n. cikkének (4)–(9) bekezdése (a továbbiakban: kivételt biztosító rendelkezések) és a mentességet biztosító rendelkezések behatárolják a 833/2014 rendelet 5n. cikkének (2) bekezdésében előírt azon tilalom terjedelmét, amely szerint az ügyvédek nem nyújthatnak jogi tanácsadási szolgáltatásokat Oroszország kormánya vagy oroszországi székhelyű szervezetek számára. Az Ordre des avocats de Genève állításával ellentétben a fenti 52–63. pontból kitűnik, hogy a vitatott tilalom hatálya alá tartozó jogi tanácsadási szolgáltatások kifejezetten megjelölésre kerültek.

88 E körülmények között meg kell állapítani, hogy a vitatott tilalmat a Charta 52. cikkének (1) bekezdése értelmében törvény írja elő.

89 Másodsorban, ami a Charta 7. cikkében biztosított, az ügyvédek és ügyfeleik közötti érintkezés tiszteletben tartásához való jog lényeges tartalmának tiszteletben tartását illeti, meg kell állapítani, hogy a mentességet biztosító rendelkezések nem írnak elő az ügyvéd számára arra vonatkozó kötelezettséget – és nem is jogosítja fel őt arra –, hogy ügyfele hozzájárulása nélkül a

hatáskörrel rendelkező hatóságokkal ezen érintkezésük tartalmára, vagy a kért konzultáció pontos tartalmára vonatkozó információkat osszon meg. Végül a mentességet biztosító rendelkezésekre csak olyan helyzetekben lehet hivatkozni, amelyek nem kapcsolódnak bírósági, közigazgatási vagy választottbírósági eljáráshoz, és így semmilyen módon nem eredményezhetik az ilyen, folyamatban lévő vagy valószínűsíthető eljárásokhoz kapcsolódó információk hozzáférhetővé tételét.

90 E körülmények között nem állapítható meg, hogy a mentességet biztosító rendelkezések sértik az ügyvédek és ügyfeleik közötti érintkezés tiszteletben tartásához való, a Charta 7. cikkében biztosított jog lényeges tartalmát.

91 Harmadsorban, a mentességet biztosító rendelkezések megfelelő jellegét illetően meg kell vizsgálni, hogy a szakmai titoktartásnak az e rendelkezésekből eredő korlátozásait igazolják-e az Unió által elérni kívánt közérdekű célok, és hogy e korlátozások ténylegesen megfelelnek-e az említett közérdekű céloknak.

92 A mentességet biztosító rendelkezések arányosságának vizsgálata szervesen kapcsolódik magának a vitatott tilalomnak az arányosságára vonatkozó vizsgálathoz. A mentességi rendelkezések ugyanis csupán körvonalazzák a vitatott tilalmat.

93 E tekintetben a Törvényszék már megállapította, hogy a 2022/1904, a 2022/2474 és a 2023/427 rendelet által elérni kívánt célkitűzések – vagyis Ukrajna területi integritásának, szuverenitásának és függetlenségének védelme, valamint az ezen országban fennálló válság békés rendezésének előmozdítása, amelyek a béke és a nemzetközi biztonság átfogóbb célkitűzésébe illeszkednek, összhangban az Unió külső tevékenységének az EUSZ 21. cikkben meghatározott céljaival – jelentősége igazolhatja a bizonyos olyan gazdasági szereplőket érő, akár jelentős negatív következményeket, akiknek semmilyen felelősségük nincs a szankciók meghozatalához vezető helyzetet illetően (2018. szeptember 13-i Gazprom Neft kontra Tanács ítélet, T-735/14 és T-799/14, EU:T:2018:548, 171. pont; lásd még ebben az értelemben: 2022. július 27-i RT France kontra Tanács ítélet, T-125/22, EU:T:2022:483, 202. pont).

94 A 2022/1909 határozat (2) preambulumbekezdéséből kitűnik, hogy „[a]z Unió továbbra is | töretlenül támogatja Ukrajna szuverenitását és területi integritását”. Ugyanezen határozat (3)–(8) preambulumbekezdése ismerteti az ukrajnai helyzet súlyosságát, és arra a következtetésre jut, hogy „az Európai Tanács tagjai kijelentették, hogy meg fogják erősíteni az Oroszország jogellenes tevékenységei ellen irányuló uniós korlátozó intézkedéseket, és fokozni fogják az Oroszországra annak érdekében gyakorolt nyomást, hogy véget vessen agresszív háborújának”. A 2022/1909 határozat (9) preambulumbekezdése azt is kifejti, hogy „tekintettel [az ukrajnai] helyzet súlyosságára, helyénvaló további korlátozó intézkedéseket bevezetni”, amelyek között szerepel ugyanezen határozat (12) és (13) preambulumbekezdésének megfelelően a vitatott tilalom.

95 Egyébiránt a 2022/1904 rendelet (3) preambulumbekezdéséből kitűnik, hogy ezen új korlátozó intézkedések elfogadására „az Oroszországi Föderáció által Ukrajna ellen folytatott további agresszióra” adott válaszként került sor. Ezt követően ugyanezen rendelet (19) preambulumbekezdése – amely a 2022/1909 határozat (13) preambulumbekezdését veszi át – ismerteti a tiltott jogi tanácsadási szolgáltatások típusait.

96 A Tanács azt állítja, hogy a 2022/1909 határozat és a 2022/1904 rendelet releváns preambulumbekezdéseiből kitűnik, hogy a vitatott tilalom célja, hogy tovább fokozza az Oroszországi Föderációra annak érdekében gyakorolt nyomást, hogy véget vessen az Ukrajna

elleni agresszív háborújának. Ennek érdekében a vitatott tilalom arra irányul, hogy megnehezítse Oroszország kormánya és az oroszországi székhelyű szervezetek számára az áruk, szolgáltatások vagy tőke Unión belüli beszerzését, megfosztva őket az ilyen ügyletekhez szükséges műszaki-jogi segítségnyújtástól.

97 A fent említett preambulumbekezdésekből ugyanis kitűnik, hogy az ukrajnai helyzet súlyosbodására tekintettel az Európai Tanács tagjai, majd ezt követően a Tanács további korlátozó intézkedések révén növelni kívánták az Oroszországi Föderációra nehezedő nyomást, amelyek célja az Oroszországi Föderáció által Ukrajnával szemben folytatott agresszív háború megszüntetéséhez való hozzájárulás volt. Mivel az uniós jogászok által nyújtott jogi tanácsadási szolgáltatások elengedhetetlenek Oroszország kormánya, valamint az oroszországi székhelyű bármely szervezet által az Unióban végzett gazdasági tevékenységek végzéséhez, az e szolgáltatásokra vonatkozó tilalom alkalmas az ilyen tevékenységek gyakorlásának korlátozására. Ez a korlátozás tehát lehetővé teheti az orosz rezsim gazdasági és pénzügyi erőforrásainak korlátozását, és ezáltal az Orosz Föderációnak az Ukrajna területi integritása, szuverenitása és függetlensége aláásására irányuló intézkedései költségeinek megnövekedését.

98 E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy a vitatott tilalomhoz kivételt biztosító rendelkezések és mentességet biztosító rendelkezések társulnak, amelyek lehetővé teszik e tilalom alkalmazási körének korlátozását mind tárgyi, mind személyi hatálya tekintetében.

99 Mindenekelőtt ugyanis a kivételt biztosító rendelkezések a jogi tanácsadási szolgáltatások nyújtására vonatkozó általános tilalom hatályát korlátozzák, kizárva annak tárgyi hatálya alól többek között a bírósági, közigazgatási vagy választottbírósági eljárással összefüggésben nyújtott jogi tanácsadási szolgáltatásokat. Így e tilalom csak a peren kívüli ügyekben való jogi tanácsadásra vonatkozik.

100 Ezt követően egyrészt a 833/2014 rendelet 5n. cikkének (10) bekezdése a vitatott tilalomtól való eltérés lehetőségéről bizonyos olyan jogi tanácsadási szolgáltatások esetében rendelkezik, amelyek az ott felsorolt területekre tekintettel többek között szükségesnek vagy hasznosnak bizonyulhatnak az Unió számára, és összhangban vannak az Unió külső tevékenységének céljaival, amennyiben azokban az ágazati korlátozó intézkedésekkel nem érintett ágazatok szerepelnek.

101 Másrészt a 833/2014 rendelet 12b. cikkének (2a) bekezdése bizonyos jogi tanácsadási szolgáltatások esetében is lehetővé teszi a vitatott tilalomtól való eltérést, amennyiben azok feltétlenül szükségesek az Oroszországtól való elidegenítéshez vagy oroszországi üzleti tevékenységek felszámolásához, feltéve hogy két feltétel teljesül. Egyébiránt meg kell állapítani, hogy bár e mentességet időben (eredetileg 2023. december 31-ig) korlátozták, azt a 833/2014 rendelet módosításáról szóló, 2023. június 23-i (EU) 2023/1214 tanácsi rendelet (HL 2023. L 159 I., 1. o.) 2024. március 31-ig, majd a 833/2014 rendelet módosításáról szóló, 2023. december 18-i (EU) 2023/2878 tanácsi rendelet (HL L. 2023/2878; helyesbítés: HL L. 2023/90210) 2024. július 31-ig meghosszabbította.

102 Végül a vitatott tilalom személyi hatálya is korlátozott. Ez ugyanis csak Oroszország kormányának, valamint az oroszországi székhelyű jogi személyeknek, szervezeteknek vagy szerveknek nyújtott jogi szolgáltatásokra vonatkozik. Így többek között a természetes személyek részére nyújtott jogi tanácsadás nem tartozik az említett tilalom hatálya alá.

103 Következésképpen a vitatott tilalom megfelelően és koherens módon tesz eleget azon célkitűzésnek, hogy tovább kell fokozni az Oroszországi Föderációra annak érdekében gyakorolt nyomást, hogy vessen véget az Ukrajna elleni agresszív háborújának. A mentességet biztosító rendelkezések, amennyiben bizonyos pontosan meghatározott esetekben lehetővé teszik a vitatott tilalom feloldását, maguk is ezt a közérdekű célt követik.

104 Negyedsorban meg kell vizsgálni, hogy az ügyvédek és ügyfeleik közötti érintkezés tiszteletben tartásához való alapvető jogba történő beavatkozás, amely a mentességet biztosító rendelkezésekből eredhet, a 2022/1904, a 2022/2474 és a 2023/427 rendelet által követett célok eléréséhez szükséges mértékre korlátozódik-e.

105 E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy a mentességet biztosító rendelkezések a vitatott tilalom politikai, humanitárius, stratégiai és gazdasági okokból történő feloldására irányulnak, különösen olyan helyzetekben, amelyek kedvezőnek bizonyulhatnak az Unió számára, amint az többek között a fenti 100. pontban kifejtésre került. Ezáltal e mentességet biztosító rendelkezések korlátozzák a vitatott tilalom hatályát, amint az a fenti 100. és 101. pontból kitűnik, és így lehetővé teszik a tilalom arányosságának biztosítását. Egyébiránt igaz, hogy e rendelkezések, mivel enyhítik a vitatott tilalom szigorúságát, alkalmasak arra, hogy befolyásolják az említett tilalommal elérni kívánt, az orosz rendszer gazdasági és pénzügyi forrásainak korlátozására irányuló átfogó jogszerű cél annak érdekében történő követését, hogy ez utóbbi véget vessen az Ukrajna elleni agresszív háborújának. Ezért indokolt, hogy a hatáskörrel rendelkező hatóságok kizárólag annak megállapítását követően oldhassák fel a vitatott tilalmat, hogy az szükséges, és azzal a kikötéssel, hogy a mentességet biztosító rendelkezésekben felsorolt feltételek teljesülnek.

106 Így a mentességet biztosító rendelkezéseket úgy kell tekinteni, mint amelyek nem haladják meg a vitatott tilalom céljainak hatékony eléréséhez szükséges mértéket, miközben biztosítják annak arányosságát.

107 Az első jogalap arra alapított harmadik része tehát, hogy a vitatott tilalom a Charta 7. cikkébe való beavatkozásnak minősül, semmiképpen nem megalapozott. Ennélfogva az első jogalapot teljes egészében el kell utasítani.

### *2. Az ügyvédi függetlenségbe és a jogállamiság értékeibe való beavatkozásra, valamint az arányosság elvének megsértésére alapított, második jogalapról*

108 A második jogalap két részre oszlik.

#### *a) Az ügyvédi függetlenségbe és a jogállamiság értékébe való beavatkozásra alapított, első részről*

109 A második jogalap első része két kifogást tartalmaz. E két kifogással a felperesek azt kérik, hogy a Törvényszék az EUSZ 2. cikk fényében vizsgálja meg a vitatott tilalom jogszerűségét.

110 Az Észt Köztársaság, a Bizottság és az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője által támogatott Tanács, úgy véli, hogy a felpereseknek az EUSZ 2. cikkben rögzített uniós értékeken alapuló érvelése elfogadhatatlan, mivel nincs kellően alátámasztva.

111 Ennélfogva először a Tanács által előterjesztett elfogadhatatlansági kifogást kell megvizsgálni, ezt követően az ügyvédi függetlenségbe való beavatkozásra alapított kifogást, végül pedig a jogállamiság értékeibe való beavatkozásra alapított kifogást kell elemezni.

*1) Az eljárási szabályzat 76. cikkére alapított elfogadhatatlansági kifogásról*

112 A Törvényszék eljárási szabályzata 76. cikkének d) pontja értelmében a keresetlevélnek tartalmaznia kell többek között a felhozott jogalapok rövid ismertetését. Emellett az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében ezen ismertetésnek kellően világosnak és pontosnak kell lennie ahhoz, hogy lehetővé tegye az alperes részére védekezésének előkészítését, és azt, hogy a Törvényszék adott esetben további erre vonatkozó információ kérése nélkül határozni tudjon a keresetről. Ahhoz ugyanis, hogy a kereset elfogadható legyen, a lényegi tény- és jogkérdéseknek, amelyeken a kereset alapul, ha csak röviden is, de magának a keresetlevélnek a megfogalmazásából koherens és érthető módon ki kell tűnniük a jogbiztonság és a megfelelő igazságszolgáltatás biztosítása érdekében. Ugyancsak az állandó ítélkezési gyakorlat szerint elfogadhatatlannak kell tekinteni minden olyan jogalapot, amelyet nem megfelelően fogalmaztak meg a keresetlevélben. Hasonló követelmények érvényesülnek a jogalap alátámasztására felhozott kifogás tekintetében (lásd: 2020. február 12-i Kampete kontra Tanács ítélet, T-164/18, nem tették közzé, EU:T:2020:54, 112. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

113 A jelen ügyben a felperesek az EJEB és a Bíróság ítélkezési gyakorlatára támaszkodva azt állítják, hogy az EUSZ 2. cikkben felsorolt olyan alapvető értékek Unión belüli előmozdításához, mint a demokrácia, a jogállamiság vagy az emberi jogok, valamint a Charta 7. és 47. cikkében biztosított alapvető jogok biztosítása, fenn kell tartani az ügyvédek alapvető feladatát, azaz a jogalanyok védelmét.

114 Az ügyvédi függetlenségbe való beavatkozás különösen abból ered, hogy a vitatott tilalom – a mentességet biztosító rendelkezései révén – korlátozza az ügyvédek azon lehetőségét, hogy megbízásaikat elfogadják és eleget tegyenek azoknak. Ennek alapján a vitatott tilalom sérti az ügyvéd alapvető feladatát, és így az EUSZ 2. cikkben felsorolt alapvető értékeket.

115 A felperesek tehát azt állítják, hogy a vitatott tilalom, mivel főszabály szerint korlátozza az ügyvédeket jogi tanácsadási szolgáltatások nyújtásában, sértheti az EUSZ 2. cikkben felsorolt alapvető értékeket.

116 Ebből következik, hogy a felperesek, ha csak röviden is, koherens és érthető módon ismertették a keresetlevélben azokat a lényeges tény- és jogkérdéseket, amelyekre érvelésüket alapítják.

117 Következésképpen az eljárási szabályzat 76. cikkének d) pontjára alapított elfogadhatatlansági kifogást el kell utasítani.

*2) Az ügyvédi függetlenségbe való beavatkozásra alapított, első kifogásról*

118 A Bundesrechtsanwaltskammer és az Ordre des avocats de Genève által támogatott felperesek arra hivatkoznak, hogy a jogi tanácsadási szolgáltatások nyújtásához szükséges engedély iránti kérelem benyújtására vonatkozó kötelezettség az ügyvédi függetlenségbe való beavatkozásnak minősül, amely az EUSZ 2. cikkben rögzített olyan uniós értékek tiszteletben tartásának biztosításához szükséges, mint a demokrácia, a jogállamiság vagy az emberi jogok. Így az ügyvédi függetlenség a jogállamiság biztosításához szükséges.

119 A vitatott rendelkezések sértik mind a hatóságok, mind az ügyfelek vonatkozásában fennálló ügyvédi függetlenséget, és megakadályozzák az ügyvédeket abban, hogy eleget tegyenek az ügyfelek tekintetében fennálló lojalitási kötelezettségüknek. Az e rendelkezésekben előírt kivételek korlátozottak, és a jogi tanácsadási szolgáltatásoknak csak egy részére vonatkoznak. A felperesek emlékeztetnek arra, hogy az európai ügyvédeknek az Európai Ügyvédi Kamarák Tanácsa által kidolgozott etikai kódexével ellentétes, hogy egy harmadik személy – *a fortiori* egy hatóság – befolyásolja a meghatalmazások ügyfél általi elfogadását és teljesítését.

120 A felperesek azt is hangsúlyozzák, hogy a hatóságok kötelesek tartózkodni olyan intézkedések elfogadásától, amelyek veszélyeztetik az ügyvédek függetlenségét. Az a tény, hogy a nemzeti vagy európai hatóságok korlátozzák azokat az ügyeket, amelyekben az ügyvédek eljárhatnak, és azon személyek körét, akik részére tanácsot adhatnak, nem csupán bizonyos szolgáltatások nyújtásának szabadságába, hanem az ügyvédi függetlenségbe való beavatkozásnak minősül.

121 Az Ordre des avocats de Genève hozzáteszi, hogy az ügyvédnek a hatóság, harmadik személyek és ügyfelei vonatkozásában fennállói függetlenségét a Charta 47. cikke és az EUSZ 2. cikk védi. A vitatott tilalom indokolatlanul sérti ezt, holott az ügyvédnek lehetőségének kell lennie arra, hogy szabadon eldönthesse, hogy viszi-e az ügyet, vagy sem, anélkül hogy bárkit korlátozna a jogai érvényesítésében.

122 Az Észt Köztársaság, a Bizottság és az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője által támogatott Tanács elutasít minden, az ügyvédi függetlenségbe való beavatkozást.

123 E tekintetben a Törvényszék emlékeztet arra, hogy az EUSZ 2. cikkből az következik, hogy az Unió olyan értékeken, például a jogállamiság értékén alapul, amelyek közösek a tagállamokban, az – egyebek mellett – az igazságosság társadalmában (2021. április 20-i Repubblika ítélet, C-896/19, EU:C:2021:311, 62. pont). Mindenkinek, akinek az Unió joga által biztosított jogait és szabadságait megsértették, joga van a bíróság előtti hatékony jogorvoslathoz, mivel az uniós jogi rendelkezések tiszteletben tartásának biztosítására irányuló hatékony bírói felülvizsgálat fennállása a jogállamiság létének velejárója (lásd ebben az értelemben: 2017. március 28-i Rosneft ítélet, C-72/15, EU:C:2017:236, 73. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

124 A Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy az ügyvéd az igazságszolgáltatás segítője, aki függetlenül eljárva olyan jogi segítséget nyújt, amelyre az ügyfeleinek szükségük van. A Bíróság ugyanis elismerte az ügyvédek feladatát, akiknek teljesen függetlenül és az igazságszolgáltatás érdekeit mindenekfelett szem előtt tartva kell azt a jogi segítséget megadniuk, amelyre az ügyfélnek szüksége van (1982. május 18-i AM & S Europe kontra Bizottság ítélet, 155/79, EU:C:1982:157, 24. pont). A Bíróság azt is hangsúlyozza, hogy az ügyvéd alapvető feladata magában foglalja egyrészt azt a követelményt – amelynek jelentőségét valamennyi tagállamban elismerik –, hogy minden jogalanynak lehetősége kell legyen arra, hogy ügyvédjével teljesen szabadon konzultáljon, akinek a hivatása lényegénél fogva magában foglalja azt a feladatot, hogy mindenkinek, akinek szüksége van rá, független jogi tanácsot adjon, másrészt pedig ebből fakadóan magában foglalja az ügyvéd ügyfelével szembeni lojalitásának követelményét (2022. december 8-i Orde van Vlaamse Balies és társai ítélet, C-694/20, EU:C:2022:963, 28. pont).

125 Ezenkívül a Bíróság megállapítja, hogy az ügyvéd függetlensége különös jelentőséggel bír ügyfele hatékony jogorvoslathoz való jogának védelme szempontjából, mivel a magánszemélyek által előterjesztett jogorvoslati kérelmek elfogadhatóságát azon követelmény tiszteletben tartásától teszi függővé, amely szerint a felperest független harmadik személynek kell képviselnie. Az Európai Unió Bírósága Alapokmányának 19. cikkében említett, ügyvéd általi képviselet

feladatának célja ugyanis mindenekelőtt a megbízó érdekeinek az alkalmazandó törvény és szakmai és etikai szabályok tiszteletben tartása melletti megóvása és védelme. A függetlenség követelményét nemcsak negatív módon, azaz a munkaviszony hiányával, hanem pozitív módon, azaz a szakmai etikai szabályokra való hivatkozással is meg lehet határozni. Ez utóbbival összefüggésben a függetlenséget nem úgy kell érteni, hogy az ügyvédnek semmiféle kapcsolata nem állhat fenn az ügyfelével, hanem hogy kizárólag olyan kapcsolatok nem állhatnak fenn, amelyek nyilvánvalóan veszélyeztetik az ügyvéd azon képességét, hogy ügyfelének érdekeit a legjobban szolgálva lássa el ügyfelének védelmét a törvény és a szakmai és etikai szabályok tiszteletben tartása mellett (lásd ebben az értelemben: 2022. március 24-i PJ és PC kontra EUIPO ítélet, C-529/18 P és C-531/18 P, EU:C:2022:218, 65., 66. és 69. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). A jogalanyok azon joga tehát, hogy az ügyvéd részéről teljes függetlenségben adott jogi tanácsadásban részesüljenek, a hatékony jogorvoslathoz való jog szerves részét képezi.

126 Végül a 2002. február 19-i Wouters és társai ítélet (C-309/99, EU:C:2002:98) alapjául szolgáló ügyben a Bíróság, miután megállapította az ügyvédek függetlenségére vonatkozó uniós szabályok hiányát, az ügyvédi függetlenség körvonalainak meghatározása céljából a nemzeti jogi háttérre, nevezetesen a Nederlandse Orde van Advocaten (holland ügyvédi kamara) által elfogadott Samenwerkingsverordening 1993-ra (az együttműködésről szóló 1993. évi szabályzat) hivatkozott (lásd ebben az értelemben: 2002. február 19-i Wouters és társai ítélet, C-309/99, EU:C:2002:98, 99–102. pont).

127 A fenti megfontolásokból kitűnik, hogy az ügyvédi függetlenséget rögzítő és meghatározó elsődleges jogi norma hiánya ellenére a Bíróság elismerte e függetlenség jelentőségét a jogalanyok hatékony jogorvoslathoz való jogának a bírósági eljáráshoz kapcsolódó körülmények között történő biztosítása tekintetében.

128 Kétségtelen, hogy az európai ügyvédek etikai kódexének a felperesek által hivatkozott rendelkezéseiből – amelyek szerint az ügyvéd függetlensége „mind a jogi, mind a bírói tevékenységhez szükséges” – az következik, hogy a függetlenség kiterjedhet a bírósági eljárással semmilyen kapcsolatban nem álló jogtanácsosi tevékenységekre is.

129 Az európai ügyvédek etikai kódexének rendelkezései azonban nem minősülnek uniós jogi szabályoknak, és nem képezhetik az ügyvédi függetlenség uniós szintű elismerésének jogalapját. Ráadásul e rendelkezések nem érintik az egyes tagállamok azon szabadságát, hogy szabályozzák az ügyvédi hivatásnak a területükön történő gyakorlását. Az e szakmára alkalmazandó szabályok ennélfogva tagállamonként lényegesen eltérhetnek (2002. február 19-i Wouters és társai ítélet, C-309/99, EU:C:2002:98, 99. pont). Mindent egybevetve nem vitatott, hogy a felperesek nem hivatkoztak a belgiumi ügyvédi függetlenség egyedi koncepciójára. Mindenesetre az európai ügyvédek etikai kódexének rendelkezéseiből az következik, hogy az e kódexben védett, jogi ügyekkel kapcsolatos függetlenség annak biztosítására irányul, hogy az ügyvéd részrehajlás nélkül, minden személyes érdektől függetlenül és bármilyen külső nyomás nélkül adhasson tanácsot az ügyfelének. E rendelkezések tehát arra a módra vonatkoznak, ahogyan az ügyvédnek a tanácsadási tevékenységét gyakorolnia kell. Az európai ügyvédek etikai kódexének rendelkezései ennélfogva nem alkalmasak annak igazolására, hogy az ügyvédi függetlenség, amelyet a Bíróság a hatékony jogorvoslathoz való jog védelméhez szükségesként ismert el, a jogi tanácsadás valamennyi területén teljes szabadságot biztosíthat az ügyvédek számára megbízatásuk megválasztása során.

130 A jelen ügyben az első jogalap első részének elemzéséből az következik, hogy a vitatott tilalom nem alkalmazandó az ügyvéd által nyújtott, bírósági eljáráshoz kapcsolódó jogi tanácsadási szolgáltatásokra, tehát nem jár semmilyen beavatkozással a Charta 47. cikkében biztosított hatékony jogorvoslathoz való jogba.

131 Így nem bizonyított, hogy a vitatott tilalom a Bíróság ítélkezési gyakorlatában az e jog védelme érdekében elismert ügyvédi függetlenségbe való beavatkozáshoz vezethet.

132 Ráadásul, még ha feltételezhető lenne is, hogy az ügyvédi függetlenséget – a szakmai titoktartásnak a Charta 7. cikkéből eredő védelmével azonos jogcímen – a peres ügyeken kívül is el kell ismerni, és meg kell állapítani az e függetlenségbe való beavatkozást, akkor is emlékeztetni kell arra, hogy az ilyen függetlenség nem jelenti azt, hogy az ügyvédi hivatásra nem vonatkozhatnak korlátozások. Ez a függetlenség ugyanis az Unió által követett általános érdekű célokkal igazolt korlátozásoknak vethető alá, azzal a feltétellel, hogy az ilyen korlátozások a kitűzött cél vonatkozásában nem jelentenek olyan aránytalan és elviselhetetlen beavatkozást, amely az ügyvédi függetlenség lényegét sértené (lásd ebben az értelemben: 2017. március 28-i Rosneft ítélet, C-72/15, EU:C:2017:236, 148. pont).

133 Márpedig egyrészt a fenti 94–103. pontból kitűnik, hogy a többek között a mentességet biztosító rendelkezések által körülhatárolt vitatott tilalom közérdekű célokat követ.

134 Másrészt, bár a mentességet biztosító rendelkezések alapján a hatáskörrel rendelkező hatóságok a jogi tanácsadási szolgáltatások tekintetében feloldhatják a vitatott tilalmat, e rendelkezések nem teszik lehetővé e hatáskörrel rendelkező hatóságoknak, hogy befolyásolják magának a tanácsadásnak a tartalmát, amelyet adott esetben Oroszország kormánya vagy az oroszországi székhelyű szervezet részére az ügyvéd adhat. Ugyanez vonatkozik magára a vitatott tilalomra is. Abban az esetben, ha az ügyvéd mentességben, sőt kivételben részesül, továbbra is szabadon gyakorolhatja az ügyfelével kapcsolatos tanácsadási tevékenységét. A vitatott tilalom és különösen a mentességet biztosító rendelkezések tehát nem jelentenek olyan aránytalan és elviselhetetlen beavatkozást, amely magának az ügyvédi függetlenségnek a lényegét sértené.

135 Ezáltal, feltételezve akár, hogy az ügyvédi függetlenségbe való beavatkozásról van szó, e beavatkozás igazolt és arányos.

136 Következésképpen a második jogalap első részének első kifogását el kell utasítani.

*3) A jogállamiság értékeibe való beavatkozásra alapított, második kifogásról*

137 A Bundesrechtsanwaltskammer és az Ordre des avocats de Genève által támogatott felperesek azzal érvelnek, hogy az ügyvédek feladatának megőrzése szükséges az EUSZ 2. cikkben foglalt alapvető értékek előmozdításához. A vitatott tilalom így sérti a jogállamiságot, amely több elvet foglal magában, köztük a jogbiztonság, az igazságszolgáltatáshoz való jog és az igazságszolgáltatás elvét, valamint az emberi jogok tiszteletben tartását. Az ügyvédi tanácsadáshoz való hozzáférés – peren kívüli ügyekben is – lehetővé teszi a jogállamiság tiszteletben tartásának biztosítását, amint azt számos politikai és jogi dokumentum is megerősíti. A jogállamiság e sérelme nyilvánvalóan aránytalan, és nem lehet a vitatott tilalmat úgy értelmezni, hogy az összhangban áll a magasabb szintű szabályokkal.

138 Az Észt Köztársaság, a Bizottság és az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője által támogatott Tanács, vitatja a felperesek álláspontját. A Tanács különösen úgy véli, hogy a felperesek által a válasz szakaszában benyújtott bizonyítékok meghaladják az egyszerű kiegészítés kereteit, és ezért az eljárási szabályzat 84. cikke értelmében elfogadhatatlanok.

139 Egymás után meg kell vizsgálni a Tanács elfogadhatatlansági kifogását és a felperesek második jogalapja első része második kifogásának megalapozottságát.

*i) Az eljárási szabályzat 84. cikkére alapított elfogadhatatlansági kifogásról*

140 Az eljárási szabályzat 84. cikkének (1) bekezdése értelmében az eljárás további részében semmilyen új jogalapot nem lehet felhozni, kivéve ha az olyan jogi vagy ténybeli helyzetből származik, amely az eljárás során merült fel.

141 A jelen ügyben a felperesek már a keresetlevél szakaszában előadták, hogy valamely személy jogi helyzetének a jogi tanácsadást lehetővé tevő értékelése alapvető jogállami tevékenység. Az ügyvéd általi tanácsadást tehát a Charta 7. és 47. cikke biztosítja, és az valamennyi tagállam számára közös értéket jelent.

142 A felperesek ezt követően a válaszban előadták, hogy a „jogállamiság” fogalma – amint azt maga a Tanács is hangsúlyozta ellenkérelmében – magában foglalja többek között a jogbiztonság, az igazságszolgáltatáshoz való jog és az igazságszolgáltatás elvét. Keresetlevelük folytatásaként arra is emlékeztettek, hogy az EUSZ 2. cikk az emberi jogokat rögzíti.

143 Ezt követően a felperesek hangsúlyozták, hogy a vitatott tilalom által védett, ügyvédi jogi tanácsadáshoz való hozzáférés szükséges a fent említett minden egyes jog és elv tiszteletben tartásának biztosítása érdekében. Következésképpen az ügyvédi jogi tanácsadáshoz való hozzáférés a jogállamiság tiszteletben tartásának biztosításához szükséges.

144 Ennélfogva a felperesek által a válaszban előadott érvek a keresetlevélben szereplő jogalapok és kifogások kiegészítésének minősülnek, és ezért elfogadhatóak.

145 Az elfogadhatatlansági kifogást tehát el kell utasítani.

*ii) A jogállamiság értékeibe való beavatkozásról*

146 A Törvényszék emlékeztet arra, hogy az az elv, amely szerint az Unió többek között a jogállamiság értékén alapul, mind az EU-Szerződés közös rendelkezéseiben szereplő EUSZ 2. cikkből, mind pedig az Unió külső tevékenységére vonatkozó EUSZ 21. cikkből – amelyre a közös kül- és biztonságpolitikára (KKBP) vonatkozó EUSZ 23. cikk visszautal – következik (2021. június 22-i Venezuela kontra Tanács [Harmadik állam érintettsége] ítélet, C-872/19 P, EU:C:2021:507, 49. pont).

147 Amint arra a fenti 40. és 41. pont emlékeztet, a Charta 47. cikkében előírt hatékony jogorvoslathoz és tisztességes eljáráshoz való alapvető jog döntő jelentőségű a jogállamiság értékének a megőrzése szempontjából, ami az Unió valamennyi természetes és jogi személye számára megköveteli az uniós joghoz való szabad hozzáférést, valamint azt a lehetőséget, hogy a jogalanyok egyértelműen megismerhessék jogaikat és kötelezettségeiket.

148 A Törvényszék egyébiránt leszögezte, hogy létezik azon elvek és szabályok nem kimerítő jellegű listája, amelyek a „jogállamiság” fogalmába tartozhatnak. Ezek között szerepel többek között a jogszerűségnek, a jogbiztonságnak, a hatékony bírósági felülvizsgálatnak – ideértve az alapvető jogok tiszteletben tartását és a törvény előtti egyenlőséget – az elve (lásd ebben az értelemben: 2016. szeptember 15-i Klyuyev kontra Tanács ítélet, T-340/14, EU:T:2016:496, 88. pont).

149 Előzetesen meg kell említeni, hogy érveikben a felperesek nem magának a jogállamiságnak, hanem az azt alkotó és az uniós jog elveiben jogilag kifejeződő értékeknek a megsértését állítják.

150 Első érvükkel a felperesek azt állítják, hogy a jogbiztonság elve biztosítja azt a lehetőséget, hogy bármely személy szabadon igénybe vehesse az ügyvéd jogi tanácsát a peres ügyekben, éppúgy mint a peren kívüli ügyekben.

151 Az uniós jog ezen alapelve többek között azt követeli meg, hogy a szabályozás egyértelmű és világos legyen, lehetővé téve azt, hogy a jogalanyok félreérthetőség nélkül megismerjék jogaikat és kötelezettségeiket, és ezeknek megfelelően járjanak el (2017. március 28-i Rosneft ítélet, C-72/15, EU:C:2017:236, 161. pont).

152 A jogbiztonság elve tehát azokról a jellemzőkről szól, amelyekkel a jogi szabályoknak jellegüknél fogva rendelkezniük kell. Amint arra a Tanács helyesen rámutat, ezzel szemben ez az elv nem jelenti azt, hogy az ügyvédek vagy más jogi szakemberek számára biztosítani kell annak lehetőségét, hogy e szabályok értelmezésének módjára vonatkozóan tanácsokat adjanak.

153 A felperesek első érvét tehát el kell utasítani.

154 Második érvükkel a felperesek azt állítják, hogy az a lehetőség, hogy bármely személy szabadon igénybe veheti az ügyvéd jogi tanácsát a peres ügyekben, éppúgy mint a peren kívüli ügyekben, lehetővé teszi az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés biztosítását.

155 Amint arra a Tanács rámutat, az igazságszolgáltatáshoz való jogot a Charta 47. cikke biztosítja. Amint az az első jogalap első részére adott válaszból kitűnik, az ügyvédi segítség igénybevételéhez való jog csak akkor ismerhető el, ha az a Charta 47. cikkéből eredő biztosítékok védelme érdekében valamely bírósági eljáráshoz fűződő kapcsolatot foglal magában. Márpedig a jelen ügyben a fenti 51. és 60–63. pontban felidézett értelmezés szerint a vitatott tilalom éppen az ilyen kapcsolattal rendelkező jogi tanácsadási szolgáltatásokra nem vonatkozik.

156 Ezenkívül, amint az az első jogalapra adott válaszban megállapításra került, az uniós jog egyetlen szabálya – köztük az EUSZ 2. cikke – sem, biztosítja peren kívüli ügyekben az ügyvédi segítség igénybevételéhez való alapvető jogot.

157 Következésképpen a felperesek második érvét el kell utasítani.

158 Harmadik érvükkel a felperesek azt állítják, hogy egy társadalomban a peres és peren kívüli ügyekben ügyvéd által nyújtott jogi tanács szabad igénybevételének mindenki számára fennálló lehetősége biztosítja az emberi jogok – különösen a Charta 7. cikkében biztosított, a magánélet tiszteletben tartásához való alapvető jog – tiszteletben tartását.

159 Meg kell állapítani, hogy az ügyvédek és ügyfeleik közötti érintkezés tiszteletben tartásához való, a Charta 7. cikkében biztosított jogon kívül a felperesek nem jelölnek meg további olyan jogokat, amelyeket a vitatott tilalom és a mentességet biztosító rendelkezések befolyásolnak. Márpedig,

amint az az első jogalap második részének elemzése keretében kifejtésre került, e tilalom, ideértve a mentességet biztosító rendelkezéseket is, nem jelent beavatkozást a Charta 7. cikkében biztosított alapvető jogba.

160 A felperesek harmadik érve ennélfogva nem megalapozott.

161 Negyedik érvükkel a felperesek azt állítják, hogy a peren kívüli ügyekben nyújtott jogi tanácsadás az ügyvéd alapvető tevékenységének részét képezi, amelyet a jogállamiság értékei védenek.

162 Mindazonáltal az EJEB vagy a Bíróság ítélkezési gyakorlatából nem vonható le az a következtetés, hogy a Charta 7. és 47. cikke – amint az a fenti 52–63. pontból következik – akár külön–külön, akár együttesen biztosítja az ügyvédi tanácsadás peren kívüli ügyekben való igénybevételéhez való jogot. Az ügyvédi tanácsadás igénybevételéhez való, a Charta 47. cikkében biztosított jog csak azzal a feltétellel alkalmazható, ha bírósági eljáráshoz kapcsolódik.

163 Ezenkívül a peren kívüli jogi tanácsadási szolgáltatások ügyvéd általi nyújtását sem az EUSZ 2. cikk, sem pedig tágabb értelemben az uniós jog nem biztosítja.

164 A felperesek negyedik érve tehát nem megalapozott.

165 Ötödik érvükkel a felperesek arra hivatkoznak, hogy a vitatott tilalom nem értelmezhető oly módon, hogy az összeegyeztethető a jogállamisággal. Ez a tilalom ugyanis a jogi tanácsadási szolgáltatások nyújtásának olyan egyszerű tilalmát jelenti, amely összeegyeztethetetlen a jogbiztonság, az igazságszolgáltatáshoz való jog, az igazságszolgáltatás elve és az emberi jogok tiszteletben tartása elvével.

166 Mindazonáltal a Tanács állításának megfelelően a vitatott tilalom hatálya korlátozott. Ezt a tilalmat a kivételt biztosító rendelkezések, valamint a mentességet biztosító rendelkezések határolják körül. E rendelkezésekre tekintettel a Törvényszék az első jogalapra válaszul megállapította, hogy a vitatott tilalom nem jár a Charta 7. és 47. cikkében biztosított jogokba való beavatkozással, és hogy még ha feltételezhető lenne is, hogy a beavatkozás megvalósul a Charta 7. cikkét illetően, ez akkor sem sérti a Charta 52. cikkének (1) bekezdését. Következésképpen a vitatott tilalom ugyanezen okokból nem sérti az igazságszolgáltatáshoz való jognak, az igazságszolgáltatásnak és az alapvető jogok tiszteletben tartásának a felperesek által hivatkozott elvét sem. Ezenkívül emlékeztetni kell arra, hogy a jogbiztonság elvének megsértésére alapított érv a jelen jogalap keretében hatástalan.

167 Ezáltal a felperesek ötödik érvét el kell utasítani.

168 Hatodik és utolsó érvükkel a felperesek azt állítják, hogy a jogállamiság értékeinek állítólagos megsértése a Tanács által megfogalmazott célkitűzések elérésére nyilvánvalóan alkalmatlan intézkedésnek minősül.

169 A fenti megfontolásokból azonban az következik, hogy a jogállamiság értékeinek semmilyen sérelme nem került megállapításra.

170 A felperesek hatodik érvét tehát el kell utasítani.

171 A fentiekből következik, hogy a második jogalap első részének második kifogását el kell utasítani.

### *b) Az arányosság elvének megsértésére alapított, második részről*

172 A Bundesrechtsanwaltskammer és az Ordre des avocats de Genève által támogatott felperesek másodlagosan arra hivatkoznak, hogy a 2022/1904, a 2022/2474 és a 2023/427 rendelet sérti az arányosság elvét, amely az uniós jognak az EUSZ 5. cikkben rögzített általános elve. A jogi tanácsadási szolgáltatások nyújtásának tilalmára vonatkozó általános rendszer bevezetése ugyanis nem alkalmas a kitűzött jogszerű célok megvalósítására, és meghaladja az e célok eléréséhez feltétlenül szükséges mértéket.

173 Az Észt Köztársaság, a Bizottság és az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője által támogatott Tanács vitatja a felperesek érveit.

174 E tekintetben a Törvényszék emlékeztet arra, hogy az uniós jog általános elvei közé tartozó arányosság elve megköveteli, hogy az uniós jog valamely rendelkezése által alkalmazott eszközök alkalmasak legyenek az érintett szabályozással kitűzött jogszerű célok megvalósítására, és ne menjenek túl az azok eléréséhez szükséges mértéken (2012. március 13-i Melli Bank kontra Tanács ítélet, C-380/09 P, EU:C:2012:137, 52. pont).

175 Arra is emlékeztetni kell, hogy az arányosság elve tiszteletben tartásának bírósági felülvizsgálatát illetően széles körű mérlegelési jogkört kell elismerni az uniós jogalkotó részére olyan területeken, amelyek a jogalkotó részéről politikai, gazdasági, társadalmi döntéseket és összetett mérlegelést igényelnek. Az e területeken elfogadott intézkedés jogszerűségét csak annak a hatáskörrel rendelkező intézmény által követni kívánt cél elérésére nyilvánvalóan alkalmatlan volta érintheti (2017. március 28-i Rosneft ítélet, C-72/15, EU:C:2017:236, 146. pont; 2023. február 15-i Belaeronavigatsia kontra Tanács ítélet, T-536/21, EU:T:2023:66, 68. pont).

176 Amint azt a fenti 93–103. pont leszögezi, a vitatott tilalom megfelelően és koherens módon tesz eleget azon célkitűzésnek, hogy tovább kell fokozni az Oroszországi Föderációra annak érdekében gyakorolt nyomást, hogy véget vessen az Ukrajna elleni agresszív háborújának, és semmi esetre sem tekinthető az említett cél elérésére nyilvánvalóan alkalmatlannak. Kizárólag ezen az alapon azt a következtetést kell levonni, hogy a vitatott tilalom nem sérti az EUSZ 5. cikket.

177 Ráadásul és mindenesetre, még ha feltételezhető lenne is, hogy a felperesek a második jogalap második részében arra hivatkoznak, hogy az ügyvédeknek a jogállamiság tiszteletben tartására és védelmére irányuló alapvető feladatának aránytalan megsértésére került sor, meg kell említeni, hogy ez a feladat nem mentes korlátozásoktól és az Unió által követett általános érdekű célokkal igazolt korlátozásoknak vethető alá, azzal a feltétellel, hogy az ilyen korlátozások a kitűzött cél vonatkozásában nem jelentenek olyan aránytalan és elviselhetetlen beavatkozást, amely épp a jogállamban az ügyvédekre bízott feladat lényegét sértené (lásd ebben az értelemben: 2017. március 28-i Rosneft ítélet, C-72/15, EU:C:2017:236, 148. pont).

178 Mivel a felperesek nem bizonyították sem az ügyvédnek a hatékony jogorvoslathoz való jog tekintetében elismert függetlenségébe, sem pedig a jogállamiság értékeibe való beavatkozás fennállását, az sem bizonyított, hogy a vitatott tilalom magának az ügyvédek által a jogállamban ellátott feladatnak a lényegét sérti.

179 Következésképpen a második jogalap második része nem megalapozott, és azt el kell utasítani.

### *3. A jogbiztonság elvének megsértésére alapított, harmadik jogalapról*

180 A Bundesrechtsanwaltskammer és az Ordre des avocats de Genève által támogatott felperesek arra hivatkoznak, hogy a vitatott tilalmat bevezető rendelkezések sértik a jogbiztonság elvét. E rendelkezések nem világosak, és nem is pontosak, és alkalmazásukat illetően semmilyen előreláthatóságot nem tesznek lehetővé.

181 Először is, a 2022/1904 rendelet (19) preambulumbekezdésének és a módosított 833/2014 rendelet 5n. cikke (5) és (6) bekezdése rendelkezéseinek együttes értelmezése alapján nem érthető, hogy mely szolgáltatásokat zártak ki a vitatott tilalom hatálya alól.

182 Másodszor, a 2022/2474 rendelet és a 2023/427 rendelet, valamint a 269/2014 rendelet célkitűzéseivel való összeegyeztethetőséggel kapcsolatos, a 833/2014 rendelet 5n. cikkének (6) bekezdésében előírt kivétel nem kellően körülhatárolt, mivel e rendeletek nem határozzák meg a célkitűzéseiket.

183 Harmadszor nem érthető a 833/2014 rendelet 5n. cikkének (7) bekezdésében használt, a valamely tagállam, az Európai Gazdasági Térség valamely tagországa, Svájc vagy valamely partnerország joga szerint bejegyzett vagy létrehozott jogi személy, szervezet vagy szerv általi „kizárólagos vagy közös ellenőrzés” fogalom.

184 Negyedszer, a vitatott tilalom szövege nem teszi lehetővé annak megértését, hogy tilosak-e az olyan tevékenységek, mint a pert megelőző eljárások keretében nyújtott jogi képviselet, az oroszországi befektetések elidegenítésével vagy vállalati befektetések felszámolásával kapcsolatos szolgáltatások, a valamely uniós jogalany a saját részvényeinek orosz részvényesektől történő megszerzésével kapcsolatos részvényátruházási okirat elkészítése, a 2022. október 7. előtt kötött megállapodáson alapuló konzultáció nyomon követése, vagy akár a jogi kérdésekkel foglalkozó konferencián való felszólalás, illetve az ilyen konferencia szervezése, amennyiben a résztvevők valamely oroszországi székhelyű szervezet munkavállalói.

185 A felperesek hozzáteszik, hogy a Tanács kiigazította és pontosította a vitatott tilalmat bevezető rendelkezések hatályát, amelyek azonban nem orvosolták a jogbiztonság elvének megsértését. A vitatott tilalom elfogadását követően bevezetett olyan pontosításokról van szó, amelyek többnyire nem nyilvánosak, azonban a tilalom hatálya alá tartozó, a „peren kívüli ügyekben nyújtott jogi tanácsadási szolgáltatások” fogalmának behatárolására továbbra sem került sor.

186 Az Észt Köztársaság, a Bizottság és az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője által támogatott Tanács vitatja a felperesek érveit.

187 E tekintetben a Törvényszék emlékeztet arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a jogbiztonság elve, amely az uniós jog alapvető elve, különösen megköveteli, hogy a jogi szabályok egyértelműek, pontosak és hatásaikat illetően előre láthatók legyenek, különösen olyankor, amikor a magánszemélyekre és vállalkozásokra nézve kedvezőtlen következményeik lehetnek. Szankció, még ha nem rendelkezik is büntetőjogi jellemzőkkel, kizárólag akkor alkalmazható, ha világos és egyértelmű jogalapon nyugszik. A jogbiztonság elve többek között azt jelenti, hogy bármely, különösen a szankciók kivetéséről rendelkező vagy azt megengedő uniós szabályozásnak egyértelműnek és pontosnak kell lennie annak érdekében, hogy az érintett személyek egyértelműen megismerhessék jogaikat és kötelezettségeiket, és megtehessék az ennek megfelelő lépéseket (lásd: 2014. július 16-i National Iranian Oil Company kontra Tanács ítélet, T-578/12, nem tették közzé, EU:T:2014:678, 112. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

188 Az ítélkezési gyakorlatból az is kitűnik, hogy valamely rendelkezés homályos kifejezései nem feltétlenül járnak az EJEE 7. cikkének megsértésével, és az a tény, hogy valamely törvény mérlegelési jogkört biztosít, önmagában nem ütközik az előreláthatóság követelményébe, feltéve hogy e jogkör gyakorlásának terjedelme és módja kellő pontossággal van meghatározva, tekintettel a szóban forgó jogszerű célra, annak érdekében, hogy az egyén számára megfelelő védelmet biztosítson az önkényességgel szemben. Ebben a vonatkozásban az ítélkezési gyakorlat magán a törvény szövegén kívül figyelembe veszi arra a kérdésre adott választ is, hogy az alkalmazott meghatározatlan fogalmakat az állandó és kihirdetett ítélkezési gyakorlat meghatározta-e (lásd: 2015. szeptember 4-i NIOC és társai kontra Tanács ítélet, T-577/12, nem tették közzé, EU:T:2015:596, 135. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

189 Ezenkívül a büntetések törvényességének elvéhez kapcsolódó előreláthatóság követelménye – amely megköveteli, hogy a törvény egyértelműen meghatározza a jogsértéseket és a büntetéseket – nem zárja ki, hogy a törvény olyan mérlegelési jogkört biztosítson, amelynek terjedelmét és gyakorlásának módját kellő pontossággal meghatározzák. Az ítélkezési gyakorlat ezen elvei a korlátozó intézkedések kapcsán is alkalmazandóak, noha ezek főszabály szerint nem jogsértések szankcionálását célozzák, de megelőző intézkedésként súlyos kihatással vannak az érintett személyek jogaira és szabadságaira (lásd: 2015. szeptember 4-i NIOC és társai kontra Tanács ítélet, T-577/12, nem tették közzé, EU:T:2015:596, 136. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

190 A felperesek érveit ezen elvek fényében kell megvizsgálni.

191 Első érvükkel a felperesek azt állítják, hogy a 2022/1904 rendelet (19) preambulumbekezdésének és a vitatott tilalomra vonatkozó rendelkezéseknek a szövege nem teszi lehetővé a tiltott jogi tanácsadási szolgáltatások azonosítását.

192 Míg a 2022/1904 rendelet (19) preambulumbekezdése megelégszik a jogi tanácsadási szolgáltatásoknak a vitatott tilalom hatálya alá tartozó, valamint hatálya alá nem tartozó fő kategóriáinak azonosításával, a 833/2014 rendelet 5n. cikkének (5) és (6) bekezdése pontosabban körülírja a vitatott tilalmat.

193 Mindenesetre, feltételezve akár, hogy az ügyvédek a szóban forgó rendelkezéseket értelmezhetik szigorúan úgy, hogy nem nyújtanak a bírósági vagy közigazgatási eljárás elkerüléséhez, az eljárásra való felkészüléshez, illetve az eljárás előkészítéséhez szükséges jogi tanácsot, elegendő emlékeztetni arra, hogy – amint azt a Törvényszék az első jogalapra adott válaszban kifejtette – a 833/2014 rendelet 5n. cikkének, és különösen (5) és (6) bekezdésének szövege lehetővé teszi a felperesek számára, hogy különbséget tegyenek a vitatott tilalom hatálya alá tartozó jogi tanácsadási szolgáltatások, és azok között, amelyek mentesülnek e hatály alól.

194 Következésképpen a felperesek első érvének nem lehet helyt adni.

195 Második érvükben a felperesek azt állítják, hogy a 833/2014 rendelet és a 269/2014 rendelet célkitűzéseivel való összeegyeztethetőségre vonatkozó, a 833/2014 rendelet 5n. cikkének (6) bekezdésében előírt követelmény pontatlan.

196 A 833/2014 rendelet (2) preambulumbekezdése kimondja, hogy a korlátozó intézkedések elfogadásának lehetővé kell tennie egyrészt azt, hogy „az Ukrajna területi integritásának, szuverenitásának és függetlenségének aláásására irányuló orosz intézkedések költségei megnövekedjenek, másrészt pedig a válság békés rendezésének [előmozdítását]”.

197 Egyébiránt a 269/2014 rendelet (3) preambulumbekezdése leszögezi, hogy „a válság megoldását az Ukrajna kormánya és az Oroszországi Föderáció közötti tárgyalások […] révén kellene megtalálni, és hogy amennyiben záros határidőn belül nem sikerül eredményeket elérni, az Unió további intézkedésekről fog határozni, mint például utazási tilalmakról, vagyoni eszközök befagyasztásáról vagy az EU–Oroszország csúcstalálkozó lemondásáról”. A (6) preambulumbekezdés arra emlékeztet, hogy az említett rendelet „tiszteletben tartja az alapvető jogokat és betartja különösen a[Chartában] elismert elveket, különösen a hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jogot, valamint a személyes adatok védelméhez való jogot”.

198 A 833/2014 rendelet és a 269/2014 rendelet által követett célokkal való összeegyeztethetőségre vonatkozó, a 833/2014 rendelet 5n. cikkének (6) bekezdésében előírt követelmény így annak biztosítására irányul, hogy az e rendelkezésben előírt kivétel ne vonja kétségbe az arra irányuló célkitűzést, hogy a Charta által biztosított elvek tiszteletben tartása mellett nyomást gyakoroljanak az Oroszországi Föderációra annak érdekében, hogy véget vessen az Ukrajna elleni agresszív háborújának. Amint azt a Tanács hangsúlyozza, e követelmény a fent említett (6) bekezdésben foglalt kivétellel való visszaélés megelőzésére irányul, és így kellően egyértelmű.

199 Ezért a felperesek második érvét el kell utasítani.

200 Harmadik érvükkel a felperesek azt állítják, hogy érthetetlen a 833/2014 rendelet 5n. cikkének (7) bekezdésében szereplő „ellenőrzés” fogalma – amely magában foglalja a „kizárólagos ellenőrzés” és a „közös ellenőrzés” fogalmát –, tekintettel arra, hogy azt ugyanezen rendelet nem határozza meg.

201 Mindazonáltal a korlátozó intézkedésekkel kapcsolatban a Tanács helyesen hangsúlyozza, hogy a Bíróság már kimondta, hogy „egy társaság »egy másik szervezet tulajdonában vagy ellenőrzése alatt álló társaságnak« minősíthető, amennyiben az utóbbi olyan helyzetben van, hogy még a két gazdasági szervezet közötti bármely jogi kapcsolat, tulajdoni viszony vagy a tőkében való részesedés hiányában is befolyást tud gyakorolni az érintett társaság választásaira” (2019. szeptember 10-i HTTS kontra Tanács ítélet, C-123/18 P, EU:C:2019:694, 75. pont).

202 Következésképpen a felperesek harmadik érvét el kell utasítani.

203 Negyedik érvükkel a felperesek úgy vélik, hogy a vitatott tilalom a hatályát illetően bizonyos pontatlanságokat tartalmaz.

204 Ugyanakkor az állítólagos pontatlanságok egyike sem alkalmas arra, hogy a jogbiztonság elvének megsértésével járjon.

205 Először is, amint az a fenti 61. pontból kitűnik, a 833/2014 rendelet 5n. cikke (5) bekezdésének szövege lehetővé teszi a jogi tanácsadási szolgáltatások pert megelőző eljárások keretében történő nyújtását.

206 Ezt követően, az oroszországi befektetések elidegenítését vagy vállalati befektetések felszámolását illetően a 833/2014 rendelet 5n. cikkének (2) bekezdéséből kitűnik, hogy az ilyen műveletekkel kapcsolatos jogi tanácsadás tilos, mivel azt Oroszország kormányának és oroszországi székhelyű szervezeteknek nyújtják. Az ilyen tilalom csak az egyrészt a 833/2014 rendelet 5n. cikkének (7) bekezdésében, másrészt pedig az ugyanezen rendelet 12b. cikkének (2a) bekezdésében előírt feltételek mellett oldható fel.

207 Másfelől a 833/2014 rendelet 5n. cikkének (2) bekezdése megtiltja a valamely uniós jogalany saját részvényei jelenlegi orosz részvényesektől történő megszerzésével kapcsolatos részvényátruházási okirat elkészítésére vonatkozó jogi tanács nyújtását, amennyiben e tanácsadást közvetlenül vagy közvetve Oroszország kormányának vagy oroszországi székhelyű szervezeteknek szánják. E tekintetben közömbös, hogy az említett jogi tanácsadásnak köszönhetően megvalósított szóban forgó ügylet végső soron közvetett módon Oroszország kormánya vagy oroszországi székhelyű szervezet javát szolgálja-e.

208 Ezenkívül, a 2022/1904 rendelet 2. cikkének megfelelően a vitatott tilalom 2022. október 7-én lépett hatályba. Ebből következik, hogy az ügyvédek főszabály szerint nem nyújthatnak jogi tanácsot Oroszország kormányának vagy oroszországi székhelyű szervezeteknek a 2022. október 7. előtt létrejött kötelezettségvállalási nyilatkozaton vagy megkötött szerződésen alapuló konzultáció nyomon követése keretében. E tilalom csak a 833/2014 rendelet 5n. cikkének (4) bekezdésében meghatározott feltételek mellett, vagyis olyan jogi tanácsadás tekintetében oldható fel, amelyet éppen azért kell nyújtani, hogy a 2022. október 7. előtt kötött szerződéseket az ott meghatározott határidő előtt megszüntethessék.

209 Végül meg kell említeni, hogy a 833/2014 rendelet 5n. cikkének (2) bekezdése megtiltja, hogy akár közvetetten is jogi tanácsadási szolgáltatásokat nyújtsanak Oroszország kormányának vagy oroszországi székhelyű szervezeteknek. E tilalommal azonban nem ellentétes egy olyan konferencián való felszólalás, amelyen Oroszország kormányának vagy oroszországi székhelyű szervezetnek az alkalmazottja is részt vesz, amennyiben e felszólalás általános jellegű marad, és nem minősül valamely jogi szabály olyan konkrét helyzetre történő értelmezésén és alkalmazásán alapuló tanácsadásnak, amely megkönnyítheti Oroszország kormányának, valamely orosz szervezetnek vagy az orosz jogalanyok adott kategóriájának döntéshozatalát.

210 Következésképpen a harmadik jogalapot el kell utasítani.

211 Mivel a felperesek által a keresetük alátámasztására felhozott három jogalap elutasításra került, a keresetet mindenképpen el kell utasítani, anélkül hogy határozni kellene annak elfogadhatóságáról.

## IV. A költségekről

212 A eljárási szabályzat 134. cikkének (1) bekezdése alapján a Törvényszék a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte.

213 A felpereseket, mivel pervesztesek lettek, a Tanács kérelmének megfelelően kötelezni kell a saját költségeik és a Tanács költségeinek a viselésére.

214 Az eljárási szabályzat 138. cikkének (1) és (3) bekezdése alapján a Bundesrechtsanwaltskammer, az Ordre des avocats de Genève, az Észt Köztársaság, a Bizottság és az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője maguk viselik saját költségeiket.

A fenti indokok alapján

A TÖRVÉNYSZÉK (nagytanács)

a következőképpen határozott:

**1) A Törvényszék a keresetet elutasítja.**

**2) Az Ordre néerlandais des avocats du barreau de Bruxelles és a mellékletben megnevezett többi felperes viseli saját költségeit, valamint az Európai Unió Tanácsa részéről felmerült költségeket.**

**3) A Bundesrechtsanwaltskammer, az Ordre des avocats de Genève, az Észt Köztársaság, az Európai Bizottság és az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője maga viseli saját költségeit.**

| | | |
|---|---|---|
| van der Woude | Papasavvas | da Silva Passos |
| Kornezov | Truchot | Gervasoni |
| Półtorak | Nihoul | Öberg |
| Mac Eochaidh | Pynnä | Martín y Pérez de Nanclares |
| Brkan | Zilgalvis | Gâlea |

Kihirdetve Luxemburgban, a 2024. október 2-i nyilvános ülésen.

Aláírások